

Marqos Tichina

Daamni Yesus Kiristoosni Misirachchuni Kaama Gachgiru

Marqosni misirachchuni kaamaas: «Han Ha'oosi naa Yesus Kiristoosni misirachchuni kaamaasi tesu» yittu makefe. Han misirachchuni kaamaassi Yesus wostoni asunawa ha'suni hugnaba faana asuna sinnetu ye. Ha'suni hugnabaas dey assubaasik; kiina ayyanaasta fa hugnabaasiknawa asuni boor'aason feeshun ubaasiknatu biiste. Yesus: «Asuni meyanon boor'aasi bozsusin birmadumma kisuk kaanaason furonir zagira imak ye asuni naawa» yiretu bar teetbaasik make.

Marqos Yesusni tochooson besinaas zeephthonewa hugnak tuuma ugnak sinfaat zaggire makenaas dey Yesusni kaamaastanawa assustana sinnoynaron bar wostena diinqi wostoosongwa. Haphqife Yohannisni tochoosik dey; Yesusni haphuqtoosewa fattantoose asik kawuna gachgiru imnanneen orfo tichife bar Yesusni assusi chowanonnawa meroossin fatubaasi wostononnatu kotte makefe. Wonaneen orfo Yesusnik zoonustefe meya Yesusnin mai'sire arset hameteesne faaron Yesusnin tugga'sefe baasso dey arkissire oomteset hamete. Koi'ni eddeesikito Yesusni kaasta koi'ni torbaniissi zagte wuzasikitonon; arkiron dey basa suuttosewa basa kitun kabuuse asintu makefa.

Misirachchuni kaamaasi koi'ta kuni hep bag-toosikito isa isa tichaasikitosi koi'batu fa.

Tichaas sir ephna ephobaas

Misirachchuni kaamaasi tesu 1:1-13

Yesus basa wostoonson Galiilak wostobaas 1:14–9:50

Yerusalem hamme wostobaas 10:1-52

Yerusalemuknawa biratoostana fa ke'eessi koi'ni torbaniis 11:1–15:47

Yesusni kitun kabu 16:1-8

Kitun kabi Daamiisa ammanon bestonewa den sama hamne 16:9-20

Haphqife Yohannisni Misirachchuni Maamni Mako

(Mat. 3:1-12; Luqa. 3:1-18; Yoha. 1:19-28)

¹ Haniis Ha'oni Naa * sina Yesus Kiristoosni chowaason makefa misirachchuni kaamni tesu.

² Raajju sina Isayyasni matsafaassi:

«Ugunneeson sabsuni wositarin;
ne sinaasta zeemma wosuna;

³ Dey:

« «Daamiisa ugnanon hoossuti;
sabsira mai'suti» yit;
zaboossi chaagfe asuni kaama.»

yistera tichche.

⁴ Es bari boor'a haphqife Yohannis ichma daassi: «Boor'nitiis feeshun ustonak harmira haphuqtoti» yit maket ye.

⁵ Yuudani daastannawa Yerusalemni katamaassinna zuuttere akam showo asuni meya Yohannisniki yeesere boor'besiison harmifaafe Yordanosni akaassi barik haphukteset feeseter.

* **1:1 Ha'oni naa:** Ha'oni naa yifa bar isa isa matsafaassi aafa

⁶ Haphqife Yohannisni maamaas gaalani esak wichonontu mayfe. Geshobaason dey talfaktu taar'efe. Muubaas bilnganewa zaboni eesne.

⁷ Asuni meyak: «Ta mugira chaa'mabaasi taar'anon kotak sholsunoynar tayistan akamanon ulfinto ta orfoosta yoonir.

⁸ Ta nittotin akaktu haphquna. Sinuntano bar Korto Ayyanaktu nittotin haphquna» yit maket feer.

Yesusni Haphuqtonewa fattantone

(Mat. 3:13-17; 4:1-11; Luqa. 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Es kabaasik Yesus Galiilaki daasta fa katama Naaziretun yeere Yordanoski akaassi Yohannis-nik haphukte.

¹⁰ Geregere Yesus akaassin kesfena kabaasik samaas gachchefennawa Ha'oni Ayyana nakalonimato sinna basaasta kerefeenna bi.

¹¹ Es kabaasik: «Shunfanana naata newa. Neektu ta girefawungwa» yifa kaama den saman odte.

¹² Geregere Korto Ayyana barin ichma daassi taami.

¹³ Ichma daassi Sexanak fattantet acheechasir wona di. Buur'uni Gonyoneentu fe. Ha'oni wosiya dey barin argasse.

Tesuni Nawoni Meeni Korto

(Mat. 4:14-17; Luqa. 4:14-15)

¹⁴ Yohannis taatoni keer girinanneen orfo Yesus Ha'oosi misirachchuni kaamanon maket Galiila hami.

¹⁵ Assifena kabaasik dey: «Wonaas ko'i, Ha'oosi taatoni ha'su tai'se. Boor'nitiison harmira misir-achchuni kaamaasik amanoti» iyaafe maket feer.

¹⁶ Yesus Galiilaki baarisi tesha kamo aatfet wos-tobesi qurxummini esha sinna Simonnawa ayba Indiriyasna yugudobesiison akaassi ha'sefeen bi.

¹⁷ Yesus dey baassok: «Taneen ane yootiwa. Eekaata Ha'oosi taatosi asunin zuututik zagunawa» yi.

¹⁸ Baasso dey geregere yugudobesiison beyfaat barneen ane hamete.

¹⁹ Estan garonon eksefena kabaasik Zabdiyosni naanggot Yaqobnawa ayba Yohannisna feeseter. Baasso goonuusta diisefaat yugudobesiison ma'isefeen bi.

²⁰ Estan geregere hang barki yoosonek teege. Baasso dey ababesi Zabdiyosnin wostinynyasakitoneen goonuusta beyye ha'aat barneen ane hamete.

*Yesus Kiina Ayyanaason Kisi
(Luqa. 4:31-37)*

²¹ Yesusnawa nawobaasakitona Kifirnahom katama hamete. Geregere Yesus beysani wonaasik Ayhudni shiiphoni keyaassi girire assu ephi.

²² Yesus Museni tumaasi assinynyani meya asisefemato sinnoynaron daason ha'sife baassomato sinna boor'a assifena assusik diinqesete.

²³ Es kabaasik Ayhudni shiiphoni keyaassi kiina ayyana ephna isa asu ekka yit chaagi:

²⁴ «Naaziretki Yesusno! Inno neneen awuni isarni faarinso? Innotin tishkutak yaataroso? Oo sintamato ta arifawungwa. Ne Ha'oosi Kortowa!»

²⁵ Yesus dey: «Isa kaama kotnoy basaassin kes!» yit chinire ke'i.

²⁶ Kiina ayyanaas asusin gansira tookonak za-gira akama kaamak chaagga basaassin kesi.

²⁷ Asuni meya zuuttere diingok: «Han bar aambanso? Aroni gaddo assunso? Kiina ayyanaason ha'suni hugnak ajajen bar dey ajajamer» yit baassotna baassotna mamsit feeseter.

²⁸ Geregere Yesusni chowaasi wolla Galiilani biratoosta fa daa zuuttambaase asiissi zi'i.

*Yesus Showo Mettanni Meyanon Fati
(Mat. 8:14-17; Luqa. 4:38-41)*

²⁹ Es kabaasik Yesus Ayhudni shiiphoni keyaassin kesse Yaqobneen Yohannisneen ane Simonnawa Andriyasna asi keer giri.

³⁰ Estak Simonni asusi into gumtanni mero mettera kunir. Bari mettooson geregere Yesusnik maksete.

³¹ Yesus barki tai'sere kushubaassi zatte kabgi. Meroos dey ma'in kabira baassotin irbasi.

³² Awa girin talmefana kabaasik asuni meya mettanni meyanonnawa kiina ayyana ephna meyanonna zuutire Yesusniki ephphe yeesete.

³³ Katamaassi fe asuni meya zuuttambesiise keyaasi fochata zuuttere feeseter.

³⁴ Yesus showo tesa merok mettere fe showo asunin fati. Showo kiina ayyanaason dey kisi. Kiina ayyanaasnu bar oo sinnamato arsera faaser sinna boor'a Yesus isa wuzane maksonak aane sholowe.

*Yesus Shaato Dimta Hamme Shiiphe
(Luqa. 4:42-44)*

³⁵ Wonsa wassi kabire wonnoyfeen Yesus keerun kesse isa fuchcha dima hamme Ha'o shiiphe.

³⁶ Simonnawa barneen ane feese baassotna sholok kabi hamete.

³⁷ Danere: «Asu zuuttere neen sholediferwa» yisete.

³⁸ Yesus wolgire: «Ta yaanaas esiisik sinna boor'a hantan ooma tai'so dimaasta faase kata-maassi dey hamfaani kaambaason makongwa» yi.

³⁹ Ayhudni shiiphoni keyaassi kaambaason maket kiina ayyanaason asusasin kisit Galiilani daa zuuttambaase asiissi kutit feer.

*Yesus Awataatoni Mettaniisin Fati
(Mat. 8:1-4; Luqa. 5:12-17)*

⁴⁰ Isa awataatoni[†] mettan barki yeere kaa'nefaat: «Ne shunfaatane fatuk chimatawa» yit shiiphe.

⁴¹ Yesus barik kenashtefaaf kushubaason shongere atubaason taptifaaf: «Shunfaungwa, kayimma» yi.

⁴² Asus geregere merobaassin fari.

⁴³ Yesus asusin mai'sire kiitire gafkaaf:

⁴⁴ «Han baron ooknu makonoytamato aruwa. Sinuntano hamma teetneeson maagisik besu. Baas-sok zaala sinanak faruneesik Museni tumaas makena maa'aason imma» yi.

⁴⁵ Sinuntano asus estan kesnaase sina chowaas-on asu zuuttambaase asik wollok kabi. Es bari boor'a Yesus ammanon kesse aaffa katamaassinu girunak aane chime. Baak gerakalo asu foonto dima hamme di. Asuni meya dey daa daassin barki yeeset feeseter.

[†] **1:40 Awataatoni:** Girikni matsafaastak awataatoni mero yifa bar atuta kesfa mero zuuttambaase asintu besifa.

2

Yesus Laafa Asunin Fati
(*Mat. 9:1-8; Luqa. 5:17-26*)

¹ Garo wonaneen orfo Yesus Kifirnahom katama wolle yeere keer feenamato odte.

² Keyaassi tuumme focharaas tiir'onanneen showo asu zuutte. Yesus dey baassok kaambaa-aon assittu fe.

³ Acheech asu isa laafa asuni wor'e Yesusniki yeesete.

⁴ Dara showena boor'a Yesusniki tai'suk aane chimoto. Bar feena dimaastaki keyaasi aafanon kabgaat oppobaase yeet keer gedete.

⁵ Yesus baasso amantooson biyaat laafa asusin: «Naa! Boor'nees feeshun yistewa» yi.

⁶ Esta diise Museni tumaasi assinynyaasasin isa isaas nibbesiissi:

⁷ «Han asus awuni boor'a effatena mei'ni kaama makefeso? Isa Ha'oneen ooma boor'aason feeshun uuk chimnir oonso?» yisete.

⁸ Geregere Yesus nibbesiissi safaranon ayyan-abaasik arifaat ekka yi: «Nibnitiissi awuniron ekka safaredifetirinso?

⁹ Laafaasin: «Boor'nees feeshun yistewa» usingwa «Kabira opponeeson wor'a hamma» uusinso kashoyi?

¹⁰ Sinuntano Asuni Naa daastak boor'aason feeshun uuk ha'suni hugnaba foobaason aruti» iyaat laafaasin:

¹¹ «Neek makefawungwa: Kabira opponeeson wor'a keene hamma!» yi.

¹² Geregere kabire oppobaason wor'e asu zu-uttambaase asi sina kesse hami. Es bari boor'a

asuni meya zuuttere diingaset: «Effatena wuza biira aane aruweni!» yit Ha'ooson galattesete.

Lewini Teegto

(Mat. 9:9-13; Luqa. 5:27-32)

¹³ Yesus hepsa wolle Galiilaki baarisi tesha hami. Showo dara dey zuuttesere barki yeeseten assi.

¹⁴ Esta kamo aatfeen girbo zuuttefanaasta di Alfiyosni naa Lewinin biyaat: «Taneen ane ham-niwa» yi. Bar dey kabire barneen ane hami.

¹⁵ Esseen orfo Yesus Lewini keer muu meefen showo asuni meya dey ane feeseter. Baassossin showo boor'ni meenawa girbo zuutife* baassona Yesusnawa basa nawoni meena ane muu meesed-ifer.

¹⁶ Ferisawini meeni keen sina tumaasi assinyanyani meya Yesus girbo zuutife baassonawa boor'ni meena ane meefen biyefaat: «Girbo zuutife baassonawa boor'ni meena awuniron ane meere ushdiferinso?» yit nawoni meyanon mamussete.

¹⁷ Yesus es baron odefaat: «Mettanteno fayyanik etni asu aane sholsifewa. Ta yaanay boor'ni meyanon Ha'ooski wolguktano ookoni meyak-tawa» yi.

Soomere Shiiphoni Chowuni Mamsu

(Mat. 9:14-17; Luqa. 5:33-39)

* **2:15** *Girbo zuutife asu:* Girbo zuutife asu Ayhudni meyaki aane shuntefe.

¹⁸ Yohannisni nawoosnawa Ferisawini meena soomere shiiphseter. Isa isa asuni meya Yesus-niki yeesere: «Yohannisni nawoosakitonawa Ferisawini meeni nawoosnakitona soomere shiiphseter. Ne nawoni meya soomere shiiphso beyefees awuni boor'anso?» yisete.

¹⁹ Yesus dey baassok wolgire: «Mariis baas-soneen ane feen mozgituni meya soomere shiiph-sonek sholsifawoso? Indaanewa! Mariis baas-soneen ane feen soomere shiiphsonek aane sholsifawa.

²⁰ Sinuntano mariis baassostan oor kesana wona yoona. Es kabaasik soomere shiiphsone.

²¹ «Kur'u maamaasta gaddo erbe kunsire zoorifer aafe. Es baro zagaanane gaddo erbees kur'u mayaason karasir. Karatobaas dey zeemmati baristan akamatu sinana.

²² Esiisimato kur'u ha'matoossi ora wayinini usha gedfer aafewa. Gedfaanane wayinini ushaas ha'matooson karasirwa. Waynini ushaas wuuk-ter ha'matoos dey mangirwa. Es bari boor'a ora wayinini ushaasik gaddo ha'matotu sholsifarwa» yi.

Yesus Beysani Wonaasi Daam
(Mat. 12:1-8; Luqa. 6:1-5)

²³ Beysani wonasik Yesus fosshaasta kamo aat-feen nawoni meya ane hamefet bona zago bug-gisete.

²⁴ Ferisawini meya: «Ne nawoni meya beysani wonaasik zagtonak sholsunoyson awuniron zagsefeso?» yit mamussete.

²⁵ Yesus dey wolgire: «Dawitnawa barneen ane feese asusneen maktefena kabaasik awu zagi-namato aane feretuwetinoso

²⁶ Abiyatar maagni gaanynye meeni gaanynya sinne feena neyaasik Ha'oosi keer girire maagni meyaktano oonu muunak sholsunoy tushaason me. Estan barneen ane feese baassok dey imi» yi.

²⁷ Dey Yesus: «Beysani wona asuniktu testetano asu beysani wonnir sinne aane testowewa.

²⁸ Es bari boor'a Asuni Naa beysani wonaasiknu daambaywa» yi.

3

Yesus Kushuba Laafa Asusin Fati (Mat. 12:9-14; Luqa. 6:6-11)

¹ Dey Yesus wolle Ayhudni shiiphoni keyaassi giri. Estak dey kushuba laafa asu feer.

² Isa isa meya malatok chowa sholsefaat: «Han beysani wonaasik fatunitto biyaniwa» yire oodet feeseter.

³ Yesus dey kushuba laafa asusin: «Kabira hang ganeya yaara yerowa» yi.

⁴ Estan asuni meyak: «Beysani wonaasik ma'aron zagungwa wedey mangunon zagunso; kaani fatungwa wedey worun; aaffarinso faqadteri makebbetiso?» yire mamsi. Sinuntano baasso shaakisete.

⁵ Yesus nibbesiisi chimak haarefaat biratoosta feese asuni meyanon gi'ak biyaat asusin: «Kushuneeson zeephwa» yi. Bar dey zeephin kushubaas fari.

⁶ Estan Ferisawini meya geregere kesere Yesus-nin aakkak worsonemato Herodisni keena sine baassoneen ane merkesete.

Showo Asuni Meya Yesusneen Ane Hamete

⁷ Yesus nawobaasneen ane Galiilani baariiski hami. Galiilani daastan yeese showo asuni meya orfobaase hamete.

⁸ Bar zagit feena wuzason zuutire odesefaat Yuudani daastan, Yerusaleمني katamaassin, Edomiyasni daastan, Yordanosni akaasi yesalo fa daastan, Tirosuknawa Sidonunna asi katamaassi biratotan Yesusniki yeesete.

⁹ Daraasa showotan kabi chowa asuni meya tugsiset feeseter sinna boor'a goonu barik hoossu-sonek nawoni meyanon ajaje.

¹⁰ Showo asunin fatir sinna boor'a merobesi faana baasso zuuttere barin ta'ire farsonек tiir'siset feeseter.

¹¹ Asusasi fa kiina ayyana Yesusnin biyenaase sinba gandra: «Ne Ha'oni naawa» yit chaaget faaser.

¹² Kiina ayyanaasikitonon dey bar oo sinnam-ato maksonoynamato zaggire ajaje.

*Asire Heppe Wosini Meeni Korto
(Mat. 10:1-4; Luqa. 6:12-16)*

¹³ Yesus aamaasta kesfaat bar shunna basakitonin teege. Basakito dey barki yeese.

¹⁴⁻¹⁵ Barneen ane foosonek; kaambaason mak-sonek wosunak; kiina ayyanaasikitonon asusasin kisusonek ha'suni hugnabesi foonak asire heppe asunin koraat: «Wosi^{*}» yire teege.

^{*} **3:14-15** *Wosi yire teegere:* Wosi yire teegere yifa bar zeemoti Girikni tichaassi aafa.

¹⁶ Es kortese asire heppe asusakito «Phexiros» yire sunsina Simon

¹⁷ «Boanerges» uus dey «Dedoni naanggot» yire sunsina Zabdiyosni naanggot Yaqobnawa Yohannisna,

¹⁸ Andriyas, Filiphoos, Bertelemewos, Maatiwos, Tomas, Ilfiyosni naa Yaqob, Tadewos, koonefe baassokin ye† Simon,

¹⁹ Yesusnin aatire ima Askorotki Yuuda.

*Yesusnawa Beelzebulna
(Mat. 12:22-32; Luqa. 11:4-23; 12:10)*

²⁰ Esseen orfo Yesus keer ye. Barneen nawoni meyaneeen showo asuni meya hepsa dey zuutte-sete boor'a muuni muuk aane chimoto.

²¹ «Yesus nifasewa» yistefa wolla odesefaat koonni meya ephak yeesete.

²² Yerusalemun yeese Museni tumaasi assinynyani meya: «Yesus Beelzebul basaassi faarwa! Kiina ayyanaasikitonon kisifenaas baron ha'sifa barikwa» yit wolumsete.

²³ Yesus baassotin barki teegere besok ekka yi: «Sexanaas aakkak Sexanaason kisuk chimnirinso?

²⁴ Isa taatoos bare bare oor oor kesfaanane taatobaas zagira yerok aafa chimanawuza.

²⁵ Esiisimato isa keer fe asu oor oor kesfaanane zagire fook aafa chimanawuza.

²⁶ Es bari boor'a Sexanaas bare bare oor oor kesfaanane tishutu tishunatano aafa zagira yerona wuza.

† **3:18 Koonefe baassokin ye:** Koonefe baassokin ye yifa bar Ayhudni meyaassin birmadumma kesonek kabsesefe baasso keenaassin yeer sinbaasontu besifa.

²⁷ «Isa zag asuni keer girire zeemme es zag asusin ephphe taar'noy keebaassi fa foobaason bo'ok chimnir aafe. Taar'naneen orfotu bo'ok chimana.

²⁸ «Futo makefawungwa, asuni meya wostesefe boor'aasewa maksefe me'aase zuuttera feeshun uston.

²⁹ Sinuntano Korto Ayyanaasta mei'ni kaama maksefe baasso boor'aas koi'ba foonto kowatu sinanatano boor'besiis isanne aafa feeshun uston wuza.

³⁰ « «Kiina ayyana basaassi faarwa» » yiset feeseter sinna boor'atu Yesus es baron make.

Yesusni Intoosewa Ayni Meena

(Mat. 12:46-50; Luqa. 8:19-21)

³¹ Yesusni intoosewa aybaasakitona yeesere gerakalo yersefaat barki wosisere teegsisete.

³² Es biratoosta diise asuni meya: «Ne intoosewa ayneesakitona gerok neen sholsediferwa» yire maksete.

³³ Yesus wolgire: «Intona oonso? Aytaasakito oona oonanso?» yit wolgi.

³⁴ Biratoosta diise baassoki biifet: «Ese intona aasewa aytaasakitona haniiswa:

³⁵ Ha'oosi fiqadinon zagsefe baasso zuuttere ayta, eetna, intonawa» yi.

4

Zalni Bukinyanyaasa Beso

(Mat. 13:10-17; Luqa. 8:4-8)

¹ Hepsa wolle Yesus baarisi tesha daraasin asuk kabi. Akam showo asu barki esta yeesere zuuttesete boor'a Yesus goonuussi girire baariista di. Daraas zuuttere baarisi tesha feeseter.

² Besok showo wuza baassok assi. Assifena kabaasik dey ekka yi:

³ «Odotiwa! Bukiny nyaas meeni bukak kesi.

⁴ Bukfena kabaasik isa isaas ugnaasi ha'ta kere wor'i. Kasaas dey kephpha maase.

⁵ Oomaas dey garo ho'ba faana kaa'oosta kere wor'i. Akama ho'a aafa sinna boor'a geregere kayi

⁶ Sinuntano awa kesfana kabaasik aliqi. Tasbaas aane zaguwa sinna boor'a ichimi.

⁷ Ooma zalaas dey seer'a faana daasta kere wor'i. Seer'aas kessa geer'na boor'a aane gaana.

⁸ Oomaas ma'a buloosta kere wor'a bar kayira dichcha gaana gaani. Isaas keezasiron, isaas is-sunasiron, isaas tiyanon gaani.»

⁹ Estan dey Yesus: «Odoni odoba feenay odowowa!» yi.

¹⁰ Yesusni tesha feese asuni meenawa asire heppe nawobaasakitona Yesus bar bar sinfena kabaasik: «Besok maketa chowaasi kota aambanso?» yire mamussete.

¹¹ Bar dey wolgire: «Nittok Ha'oosi taatoni aacho chowni aruus imte. Sinuntano nittoneen foonto oomni meyak zuuttambaase besoktu maktefawa.

¹² Es bar dey:

« «Baasso Ha'ooski wolseten boor'besiis feeshun ustonoynamato;

aafbesiisik biifet aane yaadatesefe;

odobesiisik odefet aane gasasisefewa » »

yistenaasimatowa.

¹³ Dey Yesus baassok ekka yi: «Han besoson nitto aane aruwetinoso? Eekan ooma besosikitonon zuutira aakkak aruk chimfetiso?

¹⁴ Bukiny nyaas kaambaasontu bukfe.

¹⁵ Kaambaason buktefana kabaasik ugnaasi ha'ta kere wor'a bar kaambaason odesefe kabaasik geregere Sexana yaara es kaamaason nibbesiissin ephpha tishkifana asuni meyawa.

¹⁶ Esiisimato dey kaa'oosta bukte bar kaambaason odesefe kabaasik geregere girak ephpheteesefe baassowa.

¹⁷ Sinuntano es kabaasiktano baassossi kaambaasi tasa aane zaguwa. Garo wonaneen orfo kaambaasi boor'a isa rakko wedey kabugto yaafana kabaasik geregere tuusa'sere gandeseefe.

¹⁸ Seer'a faana daasta bukte bar dey kaambaason odefe baassotingwa.

¹⁹ Sinuntano han daastaki fooni chowaasi safara otumni keeshtanaasewa ooma ooma wuzni eenanto baasso nibaassi girira geer'fana boor'a gaana foonto fu'teseefe.

²⁰ Ma'a ho'aasta bukte bar dey kaambaason odere ephpheteesefe asuni meyawa. Es baasso isaas keezasiron, isaas issunasiron, isaas tiyanon gaanefe.»

Tega Dimta Di Tonaasi Beso
(Luqa. 8:16-18)

²¹ Tusire dey: «Isa asu tona tonire waashshi wedey kuphoni sikalosi duusifewoso? Tega dimtatanoso duusifenari?

²² Es bari boor'a aachera ammanon kesnor uktera chaarefaasta kesnoy wuza aafawa.

²³ Ese odoni odoba feena bar odowowa.»

²⁴ Dey Yesus ekka yi: «Han chowaasikitonon gasasira odotiwa! Nitto safarefeti safareesik wolla nittok safartera imtona. Es baristannu nittoosta dayister.

²⁵ Feena barik dayistera imter. Sinuntano tish-faanane es barik fa barnu ootter.»

Dichfa Zalni Beso

²⁶ Dey Yesus tusire ekka yi: «Ha'oosi taato bu-loostaki zala bukfe asune faar.

²⁷ Asus waalin kunfe wonnanneen dey kabife. Aakkak sindifanamato arunoyfeen zalaas kayifa; dey dichfa.

²⁸ Buloos dey teetbak zeemma kaygifa. Estan ke'oba kisifa. Fotira gaana gaanfa.

²⁹ Meyaas katta kar'ni wona kar'nanneen asus magadak kar'a ephfe.»

Fi'fi'oni Zalaasi Beso

(Mat. 13:31-34; Luqa. 13:18-19)

³⁰ Ekka dey yi: «Ha'oosi taatonon awuneen hoos-sunirinso? Aro besok dey hoossira makonirinso?

³¹ Fi'fi'oni gaanane faarwa; bar dey buloosta buktefana kabaasik daasta fa zala zuuttambaase asiistan aterwa.

³² Sinuntano buktera kayinanneen orfo gooru buktera kayi zala zuuttambaase asiistan arkir sinfa. Samaastaki kasaas waay'baassi keeba keer'a duunanneen inya inya waay'a kisifa» yi.

³³ Yesus asuni meya gasasire odok chimoneesne faaron effa showo besok kaambaason baassok maket feer.

³⁴ Bar assifena kabaasik beso foonto aane as-suwe. Sinuntano baasso baasso sinefe kabaasik chowaason zuutire nawoni meyak kotte maket feer.

Yesus Sirus Shaakkunak Zagi

(Mat. 8:23-27; Luqa. 8:22-25)

³⁵ Es wono waalin Yesus nawoni meyak: «Han baarisi yesalo finaniwa» yi.

³⁶ Daraasin estak beyfaat Yesus diina goonuussi girire barin ephphe hamete. Ooma goonuusikito dey barneen ane faaser.

³⁷ Akama akani guuboosi ipuwa kabira akaas goonuussi tuumananneen ipuwaas goonuuson ichet faar.

³⁸ Es kabaasik Yesus goonuusi orfosi bokta boktere kunfer. Nawoni meya barin guzgiser: «Assinyanyano! Inno tishuus neen aane tiir'efanoso?» yisete.

³⁹ Bar guzire ipuwaason ke'i. Baariison dey: «Beyya shaakku!» yi. Ipuwaas dey siru beyi. Akama naganu sini.

⁴⁰ Yesus nawoni meyanon: «Awuniron ekka digedifetirinso? Hashneen amantonti aafanoso?» yi.

⁴¹ Akamanon digesere baassotna baassotna: «Eekan ipuwaasewa baariise ajajamenar han bar oonso?» yisesete.

5

*Yesus Isa Kiina Ayyana Ephna Asunin Fati
(Mat. 8:28-34; Luqa. 8:26-39)*

¹ Galiilani baariison goonuk finere yesalo Gergesenonki daasta kar'ete.

² Yesus goonuussin kerobaase geregere kiina ayyana ephna asu shu'ni moogaassin kesse barik uphe.

³ Es asus dey moogni dimsitu feeefe. Oonu barin bittani shashsharaknu taar'e duusuk aane chimfe.

⁴ Showo wona wochoni bittaknawa shashsharakna taatet feer. Sinuntano Shashsharaason buggitnawa bittaason kiir'etna feer. Barin merok oonu chimfer aafe.

⁵ Wonna wonna toonawa waalinna shu'ni moogaastanawa kumaastana kutifaafe chaaget feer. Atubaason shu'ak buu'e mazasit feer.

⁶ Kiina ayyanaas woksok Yesusni biinayse eella sinba kaa'nefaat.

⁷ Tega kaamak: «Akamanon ulfinto Ha'oosi naa Yesusno! Taneen awune faarinso? Taan ki-ichunoytamato Ha'oosi sunak tewuwa!» yit chaagi.

⁸ Es baron yinaas Yesus: «Ne kiina ayyana han asusasin kes» yina boor'a.

⁹ Yesus dey: «Sunne oonso?» yire mamsi. Asus wolgire: «Inno showo sinni boor'a sunna Lege-won»* yi.

¹⁰ Barikitonon daastan kalle kofkunoynamato chinire Yesusni shiiphe.

¹¹ Es daasta fa kumaasi tesha showo mukoni wodo keemtedifar.

¹² «Hamma mukoossi girunik innotin gafkuwa» yit shiiphse.

¹³ Yesus dey hamma girunak maken kiina ayyanaasikito kessa mukoosikitosi giri. Hep kuma sinni muko kumaastan eelera baariissi girira kiti.

¹⁴ Mukooson keemfe kezzoosakito eelere hamme katamaassinawa ke'eessina sina chowaason maksete. Asuni meya dey sina baron biyak kesete.

* **5:9** Legewon uus 4,000 hamma 6,000 sinni meya taar'oni zuutto

¹⁵ Yesusniki yeeseten es showo kiina ayyanaas ephna asus nibbaas wolín maya mayye diifen biyeteese digsete.

¹⁶ Es kiina ayyanaas ephna asusa chowanonnawa mukoosikitotana sina baron zuutire zeemme biya asuni meya es yeese baassok maksete.

¹⁷ Es kabaasik es daasta fe asuni meya Yesus daabesiistan kesse hamanak shiiphsete.

¹⁸ Yesus goonuussi girifena kabaasik kiina ayyanaas basaassin kesna asus: «Neneen ane hamanawa» yit shiiphe.

¹⁹ Sinuntano Yesus aane ma'i uwe. Asusik wolgire: «Keene wolla hamfaat keerki asuni meyak Daamiis neek awune fa akama wuza zaginamatónawa aakkak neek kenashtenamatóna makowa» yi.

²⁰ Asus dey Yesus barik zagina chowaason: «Asir katama» yistefa daasta hamme awasi. Ode baasso zuuttere diingaset feeseter.

Kiti Nawaasewa Mettana Asuse
(Mat. 9:18-26; Luqa. 8:40-56)

²¹ Yesus dey goonuk yesalo hepsa wolfe finfena kabaasik showo asu baarisi tesha barki esta zuutere feeseter.

²² Ayhudni shiiphoni keyaasi gaanynyaasasin Yayiros yiste isa asu yeere Yesusnin biinayse wochobaassi kaa'nere:

²³ «Ate naanaas akamanon mettera kituna agaak kunirwa. Farira kaak foonak yaara kushuneeson barista ta'uwa» yire chinire shiiphe.

²⁴ Yesus dey barneen ane hami. Showo asu orfobaase tiir'sisedifer.

²⁵ Asire heppe neya harinba wuuktet faana isa asu faar.

²⁶ Showo etni asuniki hamfaafa akamanon rakkatet waagbaason dey koi'sit faar. Sinuntano merobaas arkittu hamitano faruk aane chima.

²⁷ Bar Yesusni chowaason odera faar sinna boor'a asusa ganesi orfo kamo yaara maambaason ta'i.

²⁸ Es baron zaginaas: «Maambaasta ta'ifaanane farunawa» yira faar.

²⁹ Es wuuktet fa harinbaas geregere yere. Merobaassin farinamato atubaastak ari.

³⁰ Yesus dey geregere basaassin hugna kesnamato araata daraasa ganesi yerqere «Maamnaasta ta'is oonso?» yi.

³¹ Nawoni meya wolgire: «Daraas tiir'sisefeen biifat: <Oonso taan ta'iri> yifatoso?» yisete.

³² Sinuntano Yesus es baron zagiis oo sinnamato aruk yerqere bi.

³³ Estan asus barik zagte baron arina boor'a digera korkit yaara sinba kaa'nera futooson zuutira make.

³⁴ Bar dey: «Naanaase! Amantonees neen fatiwe. Maar'on hamme; meroneessin faruwe» yi.

³⁵ Yesus es baron makefena kabaasik Ayhudni shiiphoni keyaasi gaanynya Yayirosni keerun yeese asuni meya barik: «Naanees kitiwa. Hash awuniron assinynyaasin hopsifasso?» yisete.

³⁶ Sinuntano Yesus es baron odefet Ayhudni shiiphoni keyaasi gaanynyanin: «Amanotano digotaatawa» yi.

³⁷ Yesus dey Phexirosneen, Yaqobneen, Yaqobni ay Yohannisneentano oom asu barneen ane hamanak aane ma'i uwe.

³⁸ Ayhudni shiiphoni keyaasi gaanynyaasa keer yeere kar'fena kabaasik asuni meya sasetnawa waasitna chaaga aatamsisefeen bi.

³⁹ Keer girire: «Awuni boor'a saset waasidifetirinso? Nawaas afay'totu afay'tetano aane kituwa» yi.

⁴⁰ Asuni meya dey kanyini mi'a mi'esete. Sinuntano Yesus baassotin zuutire keerun kalle kisaat nawaasi abaninnawa intononna dey barneen ane feese baassotin zoonsire nawa faanaassi giri.

⁴¹ Nawaasi kushunon dey zatte: «Xalita kum!» yi. Es kaamaasi kota dey: «Garo nawaase kabuwe yifawungwe» uu.

⁴² Bar dey geregere kabira ek hang kuti. Wog-gabaas dey asire heppe sinana. Es bar sinfana kabaasik asuni meya akamanon diinqesete.

⁴³ Sinuntano Yesus: «Sina chowaason oonu arunaata» yire baassok ajajefaat dey: «Nawaas muuna muu imti» yi.

6

Raajju Daabaastak Ulfinto Beybaas (Mat. 13:53-58; Luqa. 4:16-30)

¹ Yesus estan kesse daabaasta* ye. Nawoni meya orfobaase hamete.

² Beysani wonaasik Ayhudni shiiphoni keyaassi assu ephi. Showo asuni meya odesere diinqeset ekka yisete: «Han asus han wuzason zuutire ayin daniso? Aro arunso han barik imteri? Han biistera artonoy wuzasikitonon zagifenaas aakkakinso?

* **6:1 Daabaasta:** Daabaasta uus Naaziret uu.

³ Haniis i'o kar'fe Maaramini naastenoso? Yaqobni, Yosani, Yuudanawa Simonna asi ayistenoso? Eetbaasikitonu han innoneen anetanoso faasenari?» Esiison yiset ephphetoo beyesete.

⁴ Sinuntano Yesus: «Raajju daabaastak, koonbaasa ganesinawa keer ane feena asusa ganesitano oom geroni asusa sinak ulfintowa» yire make.

⁵ Estak dey garo mettanni meenistatu kushubaason ta'ire fatiteno ooma biistera artonoy wuza aane zaguk chime.

⁶ Daraas amano beyobesiisik diinge. Estan Yesus ke'e ke'eessi kutifaafe assit feer.

*Yesus Asire Heppe Wosini Meyanon Wosi
(Mat. 10:5-15; Luqa. 9:1-6)*

⁷ Asire heppe nawobaasakitonin hang barki teegere hep hep zagire wosi. Kiina ayyanaasikitota ha'suni hugna imi.

⁸ Estan ekka yire ajaje: «Hamati ugunnitiisik haarotano tusha wedey ha'mato wedey tach'amaasta birri koor'ira ephatiita.

⁹ Wochontiissi chaa'ma yer'titano hep maama ephatiita.

¹⁰ Isa asuni keer girifeti kabaasik es katamaassin kesatinneen esta footi.

¹¹ Asuni meya nittotin ephphetooknawa odokna beyete dimaasta wochontiisi tulonon tebaat essin kessa hamti. Es bar dey baassosta zaala sinana.»

¹² Estan es wostere hama baasso dey kesere asuni meyak: «Boor'nitiison harmira Ha'ooski woluti» yit assisete.

¹³ Showo kiina ayyana asunisin kissete. Showo mettannin dey zayiti muudfaafe fatisete.

Haphqife Yohannisni Worto

(Mat. 14:1-12; Luqa. 9:7-9)

¹⁴ Yesusni sunaas artera faar sinna boor'a taato Herodis basa chowaason ode. Isa isa meya: «Haphqife Yohannis kitun kabi. Es bari boor'a biistera artonoy wuza barik zagtedifar» †yiset feeseter.

¹⁵ Oomiis dey: «Eliyaswa» yisete; isakadiis dey: «Zeemoti raajjuni meyaassin isaasamatowa» yiset feeseter.

¹⁶ Sinuntano Herodis odere: «Han bar ta suut-baason katina Haphqife Yohanniswa. Ese bartu kitun kabirwa» yi.

¹⁷⁻¹⁸ Herodis ayba Filiphosni asu sina Herodiyadanon asu zagire ephi. Haphqife Yohannis Herodisnin: «Ayneesa asunon ephatak neek aane sholsifawa» yire make. Es bari boor'a wosire Haphqife Yohannisnin ootire taatoni keer taati.

¹⁹⁻²⁰ Herodis Haphqife Yohannis ooko dey korto asu sinnamatona arir sinna boor'a digerenawa oodetna feer. Herodis basa wollaason odena odena faadaasik nayettu feeife. Sinuntano giraktu odefe. Es bari boor'a Herodiyas Haphqife Yohannisnin es makena wuzaasik haarera woruk sholefanaknu aane chima.

²¹ Herodis koontena wonaason ulfinsuk daason ha'sife baassok; taar'oni gaanynyaniknawa arto Galiilaki meyakna akama koota koote. Es bar dey Herodiya sholefana ma'a wona sini.

† **6:14 Yiset feeseter:** yiset feeseter yifa bar isa isa zeemoti tichaassi «yit feer» utu yifa

²² Herodiyadani nawa kootaas maastefana keyaassi girira baasso sina surit eresira Herodisninnawa barneen ane feese baassotinna girsi. Taatoos dey nawaason: «Ne sholeta wuza awunu sinun taan mamsuwe imanawe» yi.

²³ Hepsa dey: «Taatonaasi isa kununonnu sin-fanak mamsita baron zuutira neek imanawe» yire teyi.

²⁴ Bar dey intobaaski hamma: «Awu mam-sunaasse» yi. Intobaas dey: ««Haphqife Yohannisni teetaason» yira mamsuwe» yi.

²⁵ Nawaas dey geregere taatoski wolla hamma: «Haphqife Yohannisni teetaason han koranaassi gedtera hash taak imtonak sholefaungwa» yi.

²⁶ Taatoos es mamsina mamsusik akamanon sume. Sinuntano zeemme teyina boor'a muu muusonek teegte asuni meeni sina nawaasik kalanak aane sholowe.

²⁷ Geregere taatoos oodfe taar'osasin isarin Yohannisni suutaason kar'e teshshonak wosi. Taar'oos dey hamme taatoni keyaassin suutbaason kar'i.

²⁸ Kar'na teetaason koranaassi gedde teshshosi nawaasik imin nawaas dey intobaasik imi.

²⁹ Yohannisni nawoosakito es baron odeseteyse yeesere dugnobaason ephphe kabbarsete.

Yesus Uuch Kum Asunin Maasi

(Mat. 14:13-21; Luqa. 9:10-17; Yoha. 6:1-14)

³⁰ Wosini meya wostere hameteessin wolle yeesere Yesusniki sina zuuttesete. Zagsete baron-nawa assisete baronna zuutire barik maksete.

³¹ Baassoki yeefernawa wolle hamfe asuna showo sinna boor'a muuni muuknu sa'ati aane

danoto. Es bari boor'a Yesus: «Nitto nitto isa shaato dimsi hamfaat garo wona beysa ephtiwa» yi.

³² Estan baasso baasso goonuusi diisere isa shaato dimsi hamete.

³³ Sinuntano hamefeen asuni meya biyere baasso sinobesiison arsete. Estan katama katamaassin kesere wochok eelere baasso kar'ono feeseten zeemme hamme baasso kersoneesta zuuttesete.

³⁴ Yesus goonuussin kerefena kabaasik showo asuni biire kezzoba foonto fantune feeseter sinobesiisik suume. Estan showo wuza baassotin assuk kabi.

³⁵ Geroki dimaas waalet hambaase nawobaasakito Yesusniki tai'sesere: «Han faani dimaas zabowa; gerok dey waaldifar;

³⁶ Han asuni meya muusone wuza aafa sinna boor'a biratoosta fa beedeessinawa ke'eessina hamere muubesi waagsonek geggessuwa» yisete.

³⁷ Sinuntano bar wolgire: «Baasso muusone muuson nitto imtiwa» yi. Baasso dey: «Eekan inno hamma hep tiya diinari zuutira kisira waagera imaniroso?» yisete.

³⁸ Yesus: «Apun tushanso faari? Hamma biyeb-betiso» yi. Baasso dey biyere: «Uuch muuma tushnewa hep qurxumminetu faarwa» yisete.

³⁹ Yesus dey daraasi chiro kuwaasta bag bagge duussonek ajaje.

⁴⁰ Estan tiya tiyanawa uuchasir uuchasirna sinefaafe madadak diisete.

⁴¹ Yesus dey ukkoti uuch muuma tushaasewa hep qurxummiise ephphe den sama biire Ha'o galattefaat tushaason batte daraasik woshonek

nawobaasakitonik imi. Esiisimato hep qurxum-miison imin zuuttambesiise asik haa'esete.

⁴² Zuuttambesiise meesere gawsete.

⁴³ Nawoosakito dey fu'te batto tushaasewa qurxummiise asin asire heppe masa tuumanon zuutisete.

⁴⁴ Tushaason me argasusa faada uuch kum sinana.

Yesus Baariista Kuti

(Mat. 14:22-33; Yoha. 6:15-21)

⁴⁵ Yesus gegerere daraasin geggesifet nawobaasakitonin goonuussi diisere yesalo Betesayida finere zeemme hamonek ajaje.

⁴⁶ Esseen orfo Yesus baassostan oor kesse Ha'o shiiphonak aamaasta kesi.

⁴⁷ Waalfana kabaasik goonuus baarisi ganetatu fa. Es kabaasik Yesus bar bar daastatu fe.

⁴⁸ Nawobaasakito siru baasso sinaasta siridifar sinna boor'a akaason ichche finak rakkassefeen bi. Wassi izgin sa'atin hamma asire heppe sa'atineen fa kabaassi baariista kutit hang baas-soki ye. Baassotinnu aatte hamana kaba.

⁴⁹ Sinuntano baasso baariista kutit hamfeen biyesefaat: «Kitawa» yisefaat chaagete.

⁵⁰ Zuuttambesiise biyaat naysete. Yesus dey gegerere: «Harewa! Tawa! Digotiitawa» yi.

⁵¹ Goonuussi girire baassoneen ane duubaase sirus beyya yere. Es bari boor'a nawoosakito akamanon diingese.

⁵² Nibbesiis yaadato beyya faar sinna boor'a zeemmati zagte biistera artonoy tushaasi chowanon aane arsoto.

⁵³ Baariison finere Gensaret yiste daasta kar'ete. Goonuuson ek daasta tai'sire taar'e yeetisete.

⁵⁴ Goonuussin kersefe kabaasik asuni meya geregere Yesusnin arsete.

⁵⁵ Es daa zuuttambaase asi biratoosta ek hang eelefaafe Yesus feenaasta mettanni meyanon op-pota wor'e teshshesete.

⁵⁶ Bar hamna hamna dima zuuttambaase asi ke'eessi, katamaassi, beedeessi feese mettanni meyanon ek yaboosta ephetaafe teshsho may-baasi fashanonne ta'usonek shiiphset feeseter. Ta'i baassonu zuuttere farset feeseter.

7

Abani Meeni Tuma (Mat. 15:1-9)

¹ Ferisawini meenawa Yerusalemun yeese isa isa Museni tumaasi assinynyaasna Yesusniki yeesere zuuttesete.

² Yesusni nawoosasin isa isaas tumaasimato mastera kayimnoy kushuk muu meesefeen biyete. Kayimnoy uus mastonoy kushu uu.

³ Ferisawini meenawa oom Ayhudni meena kur'uni meeni tumaason oodak kushubesiison maso shaksefaatene aane meesefe.

⁴ Esiisimato dey gaban wolsefe kabaasik masonoy aane meesefe. Tuwooson, gimaason, bittak wosuste kodaason, masane fa ooma ooma tuma-sonneen oodettu feesefe.*

⁵ Es bari boor'a Ferisawini meenawa Museni tumaasi assinynyaasna: «Eekin ne nawoosakito kur'uni meeni tumaason beyefaaf awuni boor'a kushubesiison masonoy muu meesefeso» yit Yesusnin mamussete.

* **7:4 Kupho:** isa isa tichaas kupho yifa baron daysir.

⁶ Sinuntano bar wolgire ekka yi: «Nitto sinnoy sinne bestefe asuwa; raajju Isayyas nitto chowaasik makefena kabaasik:

«[†] Han daraas noonoba noonobaasiktu taan ulfinsifeteno;

nibbaas tayistan akamanon wokawa.

⁷ Asu tumena tumaason;

Ha'onir zagsere assisefaafe;

shimaasiktu taan ulfinsifewa»

yire makena bar futowa.

⁸ «Nitto Ha'oosi ajajinon beyefaaf asuni tumatu oodefetiwa.»

⁹ Dey Yesus tusire: «Nitto tumaason oodakwa iyaaf Ha'oosi tumanon beyati ma'a ugunniti faarwa.

¹⁰ Muse: «Abanesinnawa intoneesonna ulfinsuwa» Dey: «Ababaasin wedey intobaason me'a bar wortonak sholsifa» yifa.

¹¹ Sinuntano nitto «Isa asu ababaasin wedey intobaason argasuna wuzba faafaananenawa es baron dey: «Han bar Ha'oosik imna imawa» iyaanane;

¹² Ababaasiknawa intobaasikna argasu beyak chimanawa» yisefeti.

¹³ Esiisik teetnitiisi tumanon oodak Ha'oosi kaamanon shaarefeti. Dey effa effa showo wuza zagsefeti.»

¹⁴ Yesus dey daraasin hepsa barki teegere: «Zuuttamniitiise gasasira taakin odotiwa.

¹⁵ Asuni kiinsifaas asunisin kesfa bartano geron asunisi girifa bar aane kiinsifawa.

¹⁶ Ese odoni odoba feena bar odowowa!»[†] yi.

[†] **7:16 Ese odoni odoba feena bar odowowa:** Isa isa tichaasta faar

¹⁷ Yesus daraasin beyfaat keer hamfena kabaasik nawobaasakito besosi kotanon mamussete

¹⁸ Bar dey baassok wolgire: «Nitto dey aane gazguwetinoso? Geron asuni katasi girifa bar isanne asunin aane kiinsifa sinnamato aane aruwetinoso?

¹⁹ Kataassi girifa bar gerotu kesfatano nibaassi aane girifawa» yi. Ekka ubaasik Yesus muu zuut-tera kayma sinbaason make.

²⁰ Tusire dey: «Asunin kiinsifaas asusa nibsin kesfa wuzasikitowa.

²¹ Es bar dey mangunon safaro, soolo, wiiso, asuni woru;

²² Gerkesa, jooro, mangu, esha, gafo, koon, hamato, beeganto, gironata uwa.

²³ Es mangu wuzaasikito zuuttera asuni nib-sintu kesfa. Asunin dey kiinsifa» yi.

Sirofiniqaki Asusi Amanto

(Mat. 15:21-28)

²⁴ Yesus estan kabire Tirosni katamaasi tesha fa ke'eessi hami. Esta isa keer girire foobaason oonu arunoynamato shole. Sinuntano aachok aane chime.

²⁵ Garo nawubaason kiina ayyana ephna isa mashkasu Yesusni chowaason odefaat geregere yaara wochobaassi sagade.

²⁶ Asus Sirofiniqawini meeni keena sina Girikni kaamatu wollefa. Bar dey nawubaassin kiina ayyanaason kisunak Yesusni shiiphe.

²⁷ Sinuntano Yesus: «Naanggotaasi muunon eph-phe kanak ha'u ma'arta. Shakaani naanggotaas zeemma maara gawun» yi.

²⁸ Asus wolgira: «Futowa Daamtaaso! Kanaasiki-tonu sillawoosi sikalosi faafaattu naanggotaas maafana kabaasik zigifa fufuntooson maafawa» yi.

²⁹ Es bari boor'a Yesus barik: «Ekka makoneesik kiina ayyanaas naaneessin kesiwe; maar'o hamme» yi.

³⁰ Asus dey keeba wolla hamma kar'in kiina ayyanaas kesfaan nawaas farira kuphoosta kunfeen dani.

Odo Oyoosnawa Nibtaatoosna Asi Faru

³¹ Estan Yesus Xirosun kesse Sidon kamo aatte asir katama yistefa daastak Galiilani baariiski ye.

³² Estak isa odoba oyonawa babula asuna asin asuni meya Yesusniki ephphe yeesete. Kushubaa-son dey basaasta ta'unak shiiphsete.

³³ Yesus asusin daraasatan bar barin oor kisire kushubaasi waa'ak odobaassi gedaat tuja tujere asusa termanon tapti.

³⁴ Den sama kaanne biyaat sikalere safarere «Eefta» yi. Kotbaas dey «gachcho» uu.

³⁵ Geregere odobaas gachche. Terumbaas dey kotte. Isa tuusa'o foontonon mai'sire wolle.

³⁶ Yesus: «Han baron ooknu makotiita» yire ephphe ye baassok ajaje. Sinuntano baasso makotiita yina baron beyfaat arkissire wolumsesete.

³⁷ Asuni meya akamanon diinqok: «Zuuttambaase asin ma'ar zagiwa. Odo oyon meya odosonek; nibtaatoni meya wolumsonek zagi!» yisete.

8

Yesus Acheech Kuma Asuni Meyanon Maasi (Mat. 15:32-39)

¹ Es wonaassik showo dara hepsa dey zuutte. Muusone muu aafa sinna boor'a Yesus nawoni meyanon barki teegere:

² «Daraas hawung keez wona kar'e taneen anetu feesete. Muubesi aafa sinna boor'a baassok sa-farefawungwa.

³ Baassossin isa isaas woka daan yeeseter sinna boor'a afur keebesi gafkaanane ugunta gooda taateseterwa» yi.

⁴ Nawobaasakito dey: «Han zaboossi asu ayin tusha danna han effetena daraasin maasuk chinnirinso?» yire wolugsete.

⁵ Yesus: «Nittoki apun tushanso faari?» yire mamsi. Baasso dey: «Naafun tushatu faarwa» yisete.

⁶ Daraasin daasta duussonek ajaje. Estan naafun muuma tushaason ephphe Ha'o galattefaat batte woshonek nawobaasakitonik imi. Baasso dey daraasik woshete.

⁷ Baassoki garo qurxummi faar. Es barik Ha'ooson galattefaat woshonek nawobaasakitonin ajaje.

⁸ Nawoosakito dey asuni meya meesere gawseten fu'te battooson inya inya naafun masa tuumanon zuutisete.

⁹ Tushaason meese asuni meya acheech kum sinone. Estan geggesi.

¹⁰ Esseen orfo nawobaasakitoneen goonuussi diisere Dalmanuta yistefa daasta hamete.

*Biistera Artonoy Wuza Biyak Mamuste Mamsu
(Mat. 16:1-4)*

¹¹ Ferisawini meya Yesusniki yeesere barneen karakkaro ephete. Fattanok sholsefaat biistera artonoy wuza saman besunak mamussete.

¹² Basa teetaasik akamanon sikalere safarefaat: «Han koontoos awuni boor'a biistera artonoy wuza sholefaso? Futoktu makefawungwa, han koontoosik isa biistera artonoy wuza aafa imtona wuza» yi.

¹³ Ferisawini meyanon beyfaat hepsi wolle goonuussi diire yesalo fini.

*Ferisawini Meenawa Herodisni Masose
(Mat. 16:5-12)*

¹⁴ Nawobaasakito tusha ephphe hama daagsete boor'a goonuussi fayiis isa tushatano ooma aafa.

¹⁵ Yesus baassotin: «Ferisawini meenawa Herodisna asi masoossin teetnitiison oodtiwa» yire ajaje.

¹⁶ Baassotna baassotna: «Innoki tusha aafa sinna boor'awa» yit wolumsete.

¹⁷ Yesus es baasso safaraason arifaat: «‹Tusha innoki aafa sinna boor'awa› yit nittotna nittotna awuniron wolumsedifetirinso? Hashneen aane gazguwetinoso? Aane aruwetinoso? Nibnitiis yaadato beyiyoso?

¹⁸ Aafniti feen aane bifetinoso? Odonti feen aane odefetinoso? Nibnitiissi aane kar'fanoso?

¹⁹ Uuch muuma tushaason uuch kum asusik batfana kabaasik fu'te battooson apun masa kabugsetiso?» yi. Baasso dey: «Asire heppe» yisete.

20 Dey «Naafun muuma tushaason acheech kum asunik batfana kabaasik fu'te battooson apun masa kabugsetiso?» Baasso dey: «Naafun» yisete.

21 Bar dey: «Hashnu aane aruwetinoso?» yi.

Yesus Betesayidak Isa Aaftishunin Fati

22 Betesayida kar'efe kabaasik asuni meya isa aaftishunin ephphe yeesere Yesus taptunak dey shiiphsete.

23 Bar dey aaftishuusi kushubaassi zatte ke'eessin gerakalo kisire aaffaassi tujfaat kushubaasik ta'ire: «Isa biidifata wuza faaroso?» yire mamsi.

24 Aaftishuus den kaanne: «Asusakito kutit yere i'onimato kutisedifeen biidifawungwa» yi.

25 Hepsa Yesus kushubaason aaffaasta ta'i. Estan asus mai'sire bi. Farire woksokneen fa wuzason zuutire mai'sire bi.

26 Estan Yesus asusin keeba gafkaat: «Ke'eessi girutaata*» yi.

*Phexiros Yesusnin: «Ne Muudtowa» Ubaas
(Mat. 16:13-20; Luqa. 9:18-21)*

27 Yesusnawa nawobaasakitona Kesariyani Filiphoos yistefa katamaasi tesha fa ke'esikitosi hamete. Uгнаastak: «Asuni meya ta oo sinnamato maksefeso?» yire nawobaasakitonin mamsi.

28 Baasso dey wolgire: «Isa isaas Haphqife Yohanniswa; oomiis dey Eliyaswa; oomiis dey raajjusasin isaaswa» yiretu maksefewa.

* **8:26** Ooknu isa wuza makotaata: Ooknu isa wuza makotaata yifa baron isa isa zeemoti Girikni tichaassi daysir

²⁹ «Eekan nittoke; taan oo yifetiso?» yire mamsi. Phexiros wolgire: «Ne Kiristooswa†» yi.

³⁰ Yesus baassok: «Ta chowaason ooniknu makotiita» yire ajaje.

*Yesus Kituna Baron Issoonsa Make
(Mat. 16:21-28; Luqa. 9:22-27)*

³¹ Yesus nawoni meyak ekka yit assu ephi: «Asuni Naa akama shana ephphetoonak sholsi-fawa. Kur'uni meeni sinak, maagni gaanyinyani sinak, Museni tumaasi assinynyani meeni sinak kashistonir dey wortonir. Sinuntano keez wona-neen orfo kitun kabunir.»

³² Es baron dey ammanon baassok make. Es kabaasik Phexiros Yesusnin oor ephphe: «Ekka utaatawa» yit ke'i.

³³ Sinuntano Yesus nawobaasakitoniki yergere biyaat Phexirosnin ekka yire ke'i: «Ne Sexana, asusarontano Ha'oosiron aane safarefe sinna boor'a haak orfona hamma.»

³⁴ Estan Yesus daraasin nawobaasakitoneen ane teegere ekka yi: «Taneen ane hamak shole bar basa teetni safaraason beyowa. Basaasta kar'ni masqalini shanaason wor'e taneen ane hamowa.

³⁵ Kaabaason fu'ok sholefe bar zuuttere turkuna. Taaknawa misirachchuni kaamaasikna iyaat kaabaason turki bar zuuttere fatuna.

³⁶ Asu han daastaki fa wuzason zuutire danfaat kaabaason turkifaanane barik awu ke'nirinso?

³⁷ Asu kaabaason furok aro waaga kaasunirinso?

³⁸ Han amanonoynawa boor'bare yere koon-toosi ganesi taaknawa ta kaamaasikna iichchefe

† **8:29 Kiristoos:** Kiristoos uu Girikni kaama, Ibrayistik Mesi uu. Hepobaase asi kotbaas «Muudto» uu

bar zuuttambaase Asuni Naa Ababaasa ulfinak korto wosiyaasneen ane yeefena kabaasik barik iichchona.»

9

¹ Dey Yesus: «Futo nittok makefawungwa; Hanta yerse asuni meyaassin Ha'oosi taato akama hugnak yaafeen biinoyfeegedo kitusonor isa isar feeseterwa» yi.

*Yesusni Gitoos Soolte
(Mat. 17:1-13; Luqa. 9:28-36)*

² Issun wonaneen orfo Yesus Phexirosnin Yaqobninnawa Yohannisninna den tega aamaasta baasso baassotin ephphe kesi. Estak baasso sinaasta gitobaas soolte.

³ Maybaas dey palpalira fore. Han daastaki maama mei'fe bar oonu kaynuk chimnoynarne faar sinna akamanon fore.

⁴ Estan Eliyasnawa Musena Yesusneen ane wolumsefeen biyete.

⁵ Phexiros Yesusnik: «Assinyanyano! Hanta fooniis innok ma'arwa. Isaron neek isaron Musenik isaron Eliyasnik keez hafo keer'aniwa» yi.

⁶ Akamanon digesete boor'a Phexiros makefena wuzasonnu aane aruwe.

⁷ Shaaru yaara baassotin yinin es shaaruussi: «Keeshtefana Naataas hanifewa! Barin odotiwa!» yifa kaama odte.

⁸ Geregere yergere biyeten Yesus bar barteno baassoneen oom ooninnu aane biyoto.

⁹ Aamaastan kersefe kabaasik Yesus: «Asuni Naa kitun kabunanneen han biyeti baron ooniknu maksotiitawa» yire ajaje.

¹⁰ Basa kaamaason nibbesiissi ephafaat: «Kitun kabu uus aambanso?» yiset baassotna baassotna wolumsete.

¹¹ Baasso dey: «Museni tumaasi assinynyani meya awuni boor'a ‹Eelijas zeemme yoonak shol-sifa yisefeso?› » yit barin mamussete.

¹² Bar dey wolgire: «Aa; Eelijas zeemme yeere zuuttambaase asin zeep'ana. Sinuntano Asuni Naa akama shanaason ephphetoonamatonawa kashistonamatona tichchenaas awuni boor'anso?

¹³ Sinuntano nittok makefawungwa: ‹Eelijas dey yewa. Barik tichchenaasimato sholseteeson zuutire basaasta zagsete› » yi.

*Yesus Kiina Ayyana Ephna Naasin Fati
(Mat. 17:14-21; Luqa. 9:37-43)*

¹⁴ Ukkoti fu'te nawoni meyaki wolsere yeeseefe kabaasik showo dara baasso biratoosta zuuttere feeseten Museni tumaasi assinynyani meya dey baassoneen we'nisefeen bi.

¹⁵ Geregere daraas zuuttere Yesusni biyeteese diinqesete. Barki eelle naga ooshshesete.

¹⁶ Yesus dey baassok: «Aro wuzanson baas-soneen karakkarsedifetiri?» yit mamsi.

¹⁷ Daraasasin isa asu wolgire: «Assinynyano! Niba taar'a ayyana ephna naataasin neeki teshshengwa.

¹⁸ Kabfana kabaasik ephphatu ha'ifa; noonobaassi gusa kar'ettu ay'baaso koyfe; dey kongsir; kissonek ne nawoosakitonik makena aane chimoto» yi.

¹⁹ Yesus wolgire: «Amanonoy koonto aageneen nittoneen ane foonarinso? Aageneen nittotin fakunarinso? Hang taaki teshshotiwa» yi.

²⁰ Baasso dey naasin barki tessheseten barin biinayse kiina ayyanaas geregere naasin gansira tookonak zagira gusa kar'et daasta bukale.

²¹ Yesus naasa abanin: «Han bar ephnanneen apun neyanso?» yire mamsi. Asus dey wolgire: «Daagbaaseneengwa.

²² Showo wona tishkunak geyaassinawa akasina gedar. Neek chimtefaanane innok kenashtowa; dey argasuwa» yit shiiphsete.

²³ Yesus dey: «Chimfaatane yifatoso? Amanefe barik zuuttambaase chimterwa» yi.

²⁴ Geregere naasa aba: «Amanefawungwa! Amanoni hopinaason argasuwa» yit chaagi.

²⁵ Yesus dey daraas kuytet yoobaason biyaat kiina ayyanaason: «Ne niba taato; odo oyo ayyanaas naasasin kes! Hepsi wolla girunoytamato ajajefan!» yire ke'i.

²⁶ Naas akamanon tookonak zagira chaagga kesi. Showobesiis: «Kiti» usonnenneen dugnone feer sini.

²⁷ Sinuntano Yesus kushubaassi zatte kabgin yere.

²⁸ Yesus keer girinanneen orfo nawobaasakito: «Inno kisuk hopiniis awuni boor'anso?» yire bar barin mamussete.

²⁹ «Han effaas soomoknawa shiiphokna sina shakaanane isanne kesak aafa chimanawuza» yi.

*Yesus Kituna Baron Hepsa Make
(Mat. 17:22-23; Luqa. 9:43-45)*

³⁰⁻³¹ Estan kesere Galiila kamo aatte hamete. Yesus nawoni meyak assit feer sinna boor'a bar feena dimaason oonu arunak aane sholowe. Ekka

dey yi: «Asuni Naa asuni meeni kushusi aattere imtok wortere keezsinari wono kitun kabunir.»

³² Es chowaas baassok aane galowa. Barin mamsuk dey digsete.

Oonso Innoossin Arkir?
(Mat. 18:1-5; Luqa. 9:46-48)

³³ Yesusnawa nawobaasakitona Kifirnahom yeesete. Keer girsetenneen orfo: «Nittotna nittotna ugnaasta aambanso wolumsetiri?» yire baassotin mamsi.

³⁴ Sinuntano baasso ugunne hamefet: «Zuuttambaase asiisatan arkir oo sinungeso?» yisere wolumsete boor'a shaakkisete.

³⁵ Yesus dey diifaat asire heppeesin barki teegere «sina zeemak sholefe bar zuuttambaase asi orfo sino; dey zuuttambaase asi wostinynya sinanak sholsifa» yi.

³⁶ Isa daaga nawa teshshere ganebesiissi yee-taat idimme:

³⁷ «Haniisne fa daaga naanggotaassin isaason ta sunaasik irba zagire ephpheteefe bar zuuttambaase taan ephphetoonawa. Taan ephpheteefe bar dey zuuttere taan wosi barintu ephpheteeteno taantawa» yi.

Innotin Tugga'onoy Bar Innoneengwa
(Luqa. 9:49-50)

³⁸ Yohannis Yesusnik: «Assinynyano! Isa asu ne sunaasik kiina ayyanaason kisifeen biyaat innoneen ane sina beyna boor'a kalniwa» yi.

³⁹ Sinuntano Yesus: «Ta sunaasik biistera artonoy wuza wostefaata geregere tayista mangu kaama wollok chimnir aafe sinna boor'a kalatiitawa.

⁴⁰ Innotin tugga'onoy bar innoneen anewa.

⁴¹ Futo nittok makefawungwa; Kiristoosnir sinti boor'a ta sunaasik isa toofo aka nittok ima bar waagba aafa tishuna wuza» yi.

*Asunik Tuusa Sinaastan Teetni Ooda
(Mat. 18:6-9; Luqa. 17:1-2)*

⁴² Tusire dey: «Han taak amanefa garo garo naanggotaassin isaason tuusa'sife bar zuuttere faya wooni shu'a suutbaasta taatera tir'maassi ha'tefaanane ma'ana kabawa.

⁴³ Kushunees tuusa'saanane kar'a ha'uwa. Hep kushune faafaan geeni tir'maassi ha'toostan kushu dungu sinna kaani keer giru ma'arwa.

⁴⁴ [Geeni tir'maas toobaas kitunoynar; geebaas tishunoynarwa]*.

⁴⁵ Wochonees tuusa'saanane kar'a ha'uwa. Hep wochone faafaan geeni tir'maassi ha'toostan wocho foonto sinna kaani keer giru ma'arwa.

⁴⁶ Geeni tir'maas toobaas kitunoynar; geebaas tishunoynarwa†

⁴⁷ Aafnees tuusa'saanane wo'ira kisuwa. Hep aafne faafaan geeni tir'maassi ha'toneesneen isa aafne faafaan kaani keer giru ma'arwa.

⁴⁸ Geeni tir'maas toobaas kitunoynar geebaas dey tishunoynarwa.

⁴⁹ «Maa'a zuuttambaase kawok mochera kayimfanaysimato‡ asu dey zuuttere geyak kaymanak sholsifa.

* **9:44** *Toobaas kitunoynar geebaas tishunoynarwa*: Girikni mat-safaassi ekka yifar aafa. † **9:46** *Toobaas kitunoynar geebaas tishunoynarwa*: Girikni tichaassi aafa. ‡ **9:49** *Maa'a zuuttambaase kawok mochera kayimfanaysimato*: yifa bar ooma mat-safaassi aafa

50 «Kawo ma'arwa; sinuntano kawo kaar'ba foonto sinfaanane awuk kaatutirinso? Kaantiissi kawoni kaar'a foongwa. Nittotna nittotna isa sa-farak footi» yi.

10

*Yesus Asuni Kotni Chowa Assi
(Mat. 19:1-12; Luqa. 16:18)*

¹ Yesus estan kabire Yordanosnon finne Yuu-daki daasta hami. Showo asu barki esta hepsa zuutteseten zeemoti zagifenaysimato assit feer.

² Isa isa Ferisawini meya yeesere barin fat-tanok: «Asu asubaason gafkunak tumaas make-wo?» yire mamussete.

³ Yesus dey wolgire: «Muse nittok aambanso ajajenari?» yi.

⁴ Baasso dey: «Muse gafkuni tichaason imme gafkunak makewa» yisete.

⁵ Yesus wolgire: «Nitto nibaasi chimaktu es aja-jiison tichiwa.

⁶ Sinuntano «Ha'o testoosi tesuta arqarnawa mashkare zagiwa.

⁷ Es bari boor'a asu ababaasinnawa intobaa-sonna beyye asubaasneen isar sinfe.

⁸ Hepobesiise isa atutu sinone». Es bari boor'a baasso isa atutano hanneen ekalo heptewa.

⁹ Ha'o isar zagina baron ese asu oor kisunaatawa» yi.

¹⁰ Keer girsetenneen orfo nawobaasakito hepsa es chowaason kabugsere mamussete.

¹¹ Yesus dey: «Asubaason gafkaat ooma asu ephfe bar asubaasta gerkesiwa.

¹² Asus dey teegobaaskin kessa oomniki giri-faanane gerkesiwa» yit wolgi.

*Yesus Garo Garo Naanggotaason Suusi
(Mat. 19:13-15; Luqa. 18:15-17)*

¹³ Yesus garo garo naanggotaason taptunak asuni meya barki teshshesete. Es teshshe baas-sotin dey nawobaasakito kalesete.

¹⁴ Sinuntano Yesus biyaat gi'tere: «Garo garo naanggotaas taaki yooson; beyti kalatiita. Ha'oosi taato han barikitone fayisirwa.

¹⁵ Futo nittok makefawungwa; Ha'oosi taatonon daaga nawane faaron zagire ephphetoonoy bar isanne aafawa giruna wuza» yi.

¹⁶ Idimme kushubaasik ta'ire suusi.

*Han Daastaki Otmaasewa Ha'oosi Taatone
(Mat. 19:16-30; Luqa. 18:18-30)*

¹⁷ Yesus ugna hamanak kesfeen isa asu barki eelle yeere sinba kaa'nefaat: «Garam assinynyano! Koi'ba foonto kaa dananak awu zagunarinso?» yit mamsi.

¹⁸ Yesus wolgire ekka yi: «Awuniron taan garam yifasso? Isa Ha'oosneen ooma garama aafawa.

¹⁹ Ajajiis dey: «Kaa worutaata, gerkesataata, wiisotaata, esha zaala makotaata, asunin eshataata, abanesinnawa intoneesonna asin ulfinsu» yifanamato aritarwa» yi.

²⁰ Asus wolgire: «Assinynyano! Es baron zuutira garonaaseneen ooddatu fawungwa» yi.

²¹ Yesus biire keeshte; dey ekka yi: «Isa wuzatu neekin yo'irwa. Hamfaat fa otumneeson zuutira kisira waagaat tukamni meyak imma. Den samak

otma danatawa. Eekaat yeen taneen ane ham-niwa» yi.

²² Sinuntano es chowaasik sinbaas karaye. Akama otumba faar sinna boor'a suumet hami.

²³ Yesus yergere biyaat nawoni meyak: «Otumbesi faana baassok Ha'oosi taatosi giru awune faaron tiir'onso!» yi.

²⁴ Nawoni meya es makena kaamaasik diin-gesete. Sinuntano Yesus tusire: «Naanggotno! * Ha'oosi taatosi giru awune fa tiir'onso!

²⁵ Otum asu Ha'oosi taatosi girubaastan gaala marufni aafsi kamo aatbaastu kashowa» yi.

²⁶ Nawoni meya zeemotiistan akamanon diin-gesefaat baassotna baassotna: «Esenu oo faruk chimnirins?» yisete.

²⁷ Yesus baassotin biyaat: «Futoosik han bar asunik aafa chimtona wuza. Sinuntano Ha'oosik chimter. Ha'oosik zuuttambaase chimterwa» yi.

²⁸ Phexiros dey: «Esenu inno zuuttambaase beyya neneen ane yaaniwa» yi.

²⁹ Yesus wolgire: «Futok nittok makefawungwa; taaknawa misirachchuni kaamaasikna keebaason wedey aybaasakitonin wedey eetbaasikitonon wedey intobaason wedey ababaasin wedey † naanggotbaason wedey bulobaason beya bar daysire dananawa.

³⁰ Hash han neyaasik kabugtok keyaason, ay-isakitonin, eetisikitonon, intoosikitonon, naang-gotaason, bulooson tiya kushunon danana. Yooni

* **10:24** *Waagak amanefe baassok:* yifa bar isa isa zeemoti Girikni tichaassi faar. † **10:29** *Asubaason:* yifa bar isa isa zeemoti Girikni tichaassi faar. Ooma tichaassi aafa

neyaasik dey koi'ba foonto kaa dannor oonu aafewa.

³¹ Sinuntano sina zeemme fe showoni meya orfo wolsone. Orfo wollege baasso dey sina zeemone» yi.

*Yesus Keezsa Kituni Chowaason Make
(Mat. 20:17-19; Luqa. 18:31-34)*

³² Den Yerusalem hamfa ugnaasik hamefeen Yesus sina zeemet feer sinna boor'a nawobaasak-ito diingese. Orfobaase hama baasso dey digset feeseter. Hepsi dey asire heppe nawobaasakitonin barki tai'sire basaasta kar'anak fa chowaason baassok mako ephi.

³³ «Ese Yerusalem hamnirwa. Asuni Naa maagni gaanyanyaniknawa Museni tumaasi assinyanyi meyakna aattere imtonir. Baasso dey kituni mangsuni kar'a basaasta kar'oner. Aazabni meyak aatire imoner.

³⁴ Baasso dey kanyoner, tujosoner, ichoner dey worsoner, Sinuntano keez wonaneen orfo kitun kabunir» yi.

*Yaqobnawa Yohannisna Asi Mamsu
(Mat. 20:20-28)*

³⁵ Esseen orfo Zabdiyosni naanggot Yaqobnawa Yohannisna Yesusniki yeesere: «Assinyano! Inno mamsuni chowaason zuutira zagutak sholefeniwa» yisete.

³⁶ Yesus dey: «Nittok awu zagunakinso sholefeti?» yi.

³⁷ Baasso dey wolgire: «Ne taatosi ulfintoni kabaasik isarniis oi'ta teshneesta isarniis dey alda teshneesta duunik ma'i uwa» yisete.

³⁸ Sinuntano Yesus: «Mamsifeti baron aane arifetiwa. Ta ushanak fa shanani ushaason; ta haphuktonak fa haphuktooson haphuktotik chimatiroso?» yi.

³⁹ Baasso dey: «Aa, chimaniwa» yisete. Yesus: «Ta ushanak fa ushaason ushati; Ta haphuktonak fa haphuktooson haphuktotiwa.

⁴⁰ Sinuntano o'itnaastanawa alidnaastana duus hoorena baassoktano es baron imniis tatewa» yi.

⁴¹ Fu'te asir nawoosakito odesere Yaqobniistanawa Yohannisnistana gi'tesete.

⁴² Yesus asire heppe nawoosakitonin barki teegere ekka yi: «Aazabni meeni gaanynya yistefe baasso darabesiisin hugnak ha'sisefemato arsefeti. Esiisimato dey zoonsisefe baasso dey es daraasata ha'suni tuuma hugnabesi faanamatona arsefeti.

⁴³ Sinuntano nittokik ekkatawa. Nittoossin arkir sinak sholefe bar nitto wostinynya sinowa.

⁴⁴ Nittoossin oonu zeemak sholefe bar zuuttam-nitiise asi boz sinowa.

⁴⁵ Esiisimato Asuni Naasnu wostonaknawa kaabaason showoni meyanon furok aatire imanaktano barik wostosonekna aane yowewa.»

Yesus Aaftishu Bertemewosnin Fati

(Mat. 20:29-34; Luqa. 18:35-43)

⁴⁶ Yesus nawoni meyaneeen Iyyariko yeesete. Estan kesefeen showo dara baassoneen ane hamedifer. Ugnaasi ha'ta dey Temewosni naa aaftishu Bartemewos diifaat shiiphet feer.

⁴⁷ Naaziretki Yesus sinbaason odenayse: «Dawitni zalaassin koonte Yesusno! Taan maarowa» yit chaaga ephi.

⁴⁸ Showo asuni meya shaakkunak ke'isete. Sin-untano bar: «Dawitni zalaassin koonte naaso taak kenashtawa» yit aatamsire chaagi.

⁴⁹ Yesus yerefaat: «Teegotiwa!» yi. Baasso dey Aaftishusin: «Harewa! Kabuwa neen teeged-ifewa!» yit teegsete.

⁵⁰ Bar dey geregere kabire tukaastaki maybaason ha'aat Yesusniki ye.

⁵¹ Yesus wolgire: «Awu neek zagunak sholefasso?» yi. Aaftishuus dey: «Assinyanyano! Biyanakwa!» yi.

⁵² Yesus dey: «Hamma, amantonees neen fatiwa» yi. Geregere biyet ugunne basa orfoose hami.

11

Yesus Akama Ulfina Yerusalem Giri

(Mat. 21:1-11; Luqa. 19:28-40; Yoha. 12:12-19)

¹ Yesusnawa nawobaasakitona Yerusalem tai'sesefe kabaasik Betefagenewa Bitaniyane asiissi kamo Dabrazayitini kumaasta kar'ete. Estan nawobaasasin heppin ekka yit wosi.

² «Ek sinnitiista fa ke'eessi hamti. Esta kar'etiise oonu barista duunoyna hanyani nawa tuptera yerefeen danati. Kotta hang ephpha yootiwa.

³ Oonu: «Awagan han baron zagidifetirinso?» iyaanane «Daamiisik sholsina boor'a, hash geregere wolgire gafkuna» » uti.

⁴ Baasso dey hameten hanyani nawa ugnaasi teshta keeni fochata tuptera yerefeen danere kotete.

⁵ Esta yerse baassossin isa isaas: «Hanyaasi nawanon awuniron kotdifetirinso?» yisete.

⁶ Baasso dey Yesus ajajenaasimato maksete. Asuni meya dey wolle beyete.

⁷ Nawoosakito hanyaason Yesusniki ephphe yeesete. Maybesiison geshobaasta kunusseten barista di.

⁸ Showo asuni meya maybesiison ugnaasta yiir'ete. Oomiis dey i'oni tosha kiir'e yiir'et feeseter.

⁹ Sina zeema baassonawa orfobaase yeesefe baassona zuuttere: «Hosana! Daamiisa sunak yeefe bar suustowa.*

¹⁰ Daamiisa sunak yooni abani Dawitni taa-toos suustowa. Hosana den samak» yit chaaget feeseter.

¹¹ Yesus Yerusalemki betemeqdesiissi giri. Bi-ratere zuuttambaase asin biinanneen orfo gerok waaldifar sinna boor'a asire heppe nawobaasakitoneen Bitaniya hami.

Yesus Erwina Belesini I'o
(Mat. 21:18-19)

¹² Wonotiri wono Bitaniyan kesefeen Yesus makte.

¹³ Toshbare yere belesini i'o woksok biyaat gaana barissin bestonitto iyaat barki hami. Si-nuntano gaanfana asba sina beyna boor'a tosha toshatano isanne danna gaana aafa.

¹⁴ Es bari boor'a belesiison: «Hawungneen ekalo oonu neekin isanne gaana muunaatawe» yi. Nawobaasakito dey es baron odesete.

* **11:9 Hosana:** Hosana uus galata, gira, ulfina sir foobaasontu besifa.

*Yesus Betemeqdesiissi Nagadefe Baassotin
Kalle Kisi*

(Mat. 21:12-17; Luqa. 19:45-48; Yoha. 2:13-22)

¹⁵ Yerusalem kar'efe kabaasik betemeqdesiissi ojni keerkalo girire estak kisire waagsefe baassotinnawa geron waagsefe baassotinna kalle kisu ephi. Waaga soolet fe baasso tarabbezasonnawa nakalo waagefe baasso kodaasonna shelgire ha'i.

¹⁶ Estan Yesus: «Oonu isa wuza wor'e betemeqdesiissi keerkalo girunaatawa» yi.

¹⁷ Dey esta fe asusik assifena kabaasik ekka yi: ««Keenaas dara zuuttambaase asi Ha'oni shiiphoni keyawa» yistera aane tichchowanoso? Sinuntano nitto bo'inynyani dugadug zagitiwa.»

¹⁸ Maagni meeni gaanynyani meenawa Museni tumaasi assinynyaasna es baron odesete. Daraasneen zuuttere basa assusik diinqet feeseter sinna boor'a Yesusnin digsete. Es bari boor'a aakkak worsonemato sholset feeseter.

¹⁹ Waalfana kabaasik dey Yesusnawa nawobaasakitona katamaassin gerakalo kesete.

Belesini I'ooskin Beste Aru
(Mat. 21:20-22)

²⁰ E'so wonsak ugunne hamefeen belesiis tasbaasneen ichimma diifen biyete.

²¹ Phexiros nibbaasta kejfaan: «Assinynyano! Ne erwita belesiis ichimiwa» yi.

²² Yesus baassok wolgire ekka yi: «Ha'oosik amanotiwa.

²³ Futo nittok makefawungwa; Oonu nibaassi sinungaso unoy makona bar zagtonamato amanere han aamaason: «Waatera baariissi ha'towe» iyaanane barik sinanawa.

²⁴ Es bari boor'a shiiphok mamsiti wuzason zuutira dantir zagira amanotiwa nittok sinana.

²⁵ Shiiphefeti kabaasik den samak fe Abantiis boor'nitiison feeshun unak asuniista isa chowniti faafaanane feeshun utiwa.

²⁶ Sinuntano nitto asusa mangsunon feeshun uu shakaatine den samak fe Abantiis boor'nitiison aafa feeshun unawuza.»

Yesusni Ha'suni Hugnaas Ayin Sinnamato Mamuste Mamsu

(Mat. 21:23-27; Luqa. 20:1-8)

²⁷ Hepsa dey Yerusalem yeesete. Yesus betemeqdesiissi kutifeen maagni gaanyanyani meya, Museni tumaasi assinyanyanawa kur'uni meena barki yeesere:

²⁸ «Han baron awuni ha'suni hugnakinso zagid-ifatari? Wedey han baron zagutak ha'suni hugna neek imar oonso?» yit mamsisete.

²⁹ Yesus dey: «Ta isa mamsu nittotin mamsunawa. Es mamsunaason wolgifaatine ta dey han baron awuni ha'suni hugnak zagifanamato nittok makonawa.

³⁰ Yohannisni haphquus Ha'ooskin yaaringwa wedey asunikininsu?» yi.

³¹ Baassotna baassotna ekka yisete: «Ha'okin yaar iyaanine eekin awuniron bar makena baron amano beytiso? unir.

³² Ese asunikin uniroso?» ekka usonoytemato asu zuuttere Yohannisnin futoosik Ha'oni raa-jjuwa yiset feeseter sinna boor'a daraasin digsete.

³³ Yesusnik wolgire: «Aane arifeniwa» yisete. Yesus dey: «Ta dey awuni ha'suni hugnak han

baron zagifanamato aafawa nittok makona wuza» yi.

12

*Wayinini Foshaastaki Bulinynyani Meeni Beso
(Mat. 21:33-46; Luqa. 20:9-19)*

¹ Besok dey assunak kabi: «Isa asu wayinini shaa tokke, oja ojje, gaanbaason ti'una doo'a yiishshe, tooo keer'i. Estan bulinynyani meyak kira imaata woka dima hami.

² Kephtona wonba kar'fana kabaasik gaanbaastan ephphe yoonak wostinynyaasin bulinynyani meyaki wosi.

³ Baasso dey ephphe ichere kushkush gafuksete.

⁴ Hepsa oom wostinynyanin baassoki wosi. Es barin dey ichche teetbaason kar'ere salphisire gafuksete.

⁵ Tusire oomnin wosi; es barin dey worsete. Oom showonin wosin isa isaasin ichesete dey isa isaasin worsete.

⁶ Fu'te isa keeshtefena naabaasin: «Naataasin baassoki wosaanane ulfinsubesiwa» iyaat zuut-tambesiise asi orfoosta wosi.

⁷ Sinuntano es bulinynyani meya baassotna baassotna: «Foshaason tooniis han barwa! Yaani woraat foshaason innor zaguniwa» yisete.

⁸ Estan ephphe worsere wayiniisi foshni gerakalo ha'sete.

⁹ «Ese wayiniisi daam awu zagunirinso? Yeere bulinynyani meyanon woraat wayiniisi foshanon oomni meyak imanawa.

¹⁰ Ese:
« «Shu'ni keyaason keer'fe baasso gonesete shu'aas;

shu'ni keyaasi kajjata duuni sholsu shu'a siniwa.

11 Es barnu Daamiiskintu siniwa;
biife innoknu akamanon diinqiwa! »
yifa tichaason aane feretira biyetinosa?

12 Maagni gaanyinyani meya, Museni tumaasi assinynyanawa kur'uni meena es makena besos baassosta sinbaason arsete boor'a barin ephphe taar'ak sholsete. Sinuntano daraasin digsefaat beyye hamete.

Girboni Chowaasik Mamuste Mamsu
(Mat. 22:15-22; Luqa. 20:20-26)

13 Wolumbaasik barin ephak isa isa Ferisawini meyakinnawa Herodisni keen sina baassotinna Yesusniki wosisete.

14 Barki yeesere: «Assinynyano! Ne futonir sintamato arifeniwa. Asuni sina biira korunoy wedey asu awu una uuk zagifata wuza aafawa. Futok Ha'oosi ugnanontu assifatwa. Makowa, Roomni taate meeni taatoosik girboni ima shol-sungwa wedey sholsutanso? Imaniringwa wedey kalanirinso?» yit mamussete.

15 Sinuntano bar sirbesiissiki mangunon araat: «Awuni boor'a taan wollak takalok sholefetiso? Isa saantibi teshsheni biyungwa» yi.

16 Baasso dey teshshesete. Yesus dey: «Han gitoosewa tichbaase oonirinso?» yire mamsi. Baasso dey: «Roomni taate meeni taatoosarwa» yisete.

17 Yesus dey: «Ese taatoosaron taatoosik; Ha'oosiron Ha'oosik imtiwa» yi. Wolgubaasik dey diinqesete.

Kitun Kabuni Chowaasik Kabi Mamsu
(Mat. 22:23-33; Luqa. 20:27-40)

¹⁸ «Kitun kabu aafa» yisefe isa isa Seduqawini meya barki yeesere ekka yit mamussete:

¹⁹ «Assinyanyano! «Isa asu nawa koonunoy asubaason ha'aat kitifaanane aybaas dey es asuson ephphe zalba sinanak aybaasik koonuwo» yire Muse innok tichi.

²⁰ Ese naafun ayni meya feeseter. Tesuni bar asu ephphe nawa koonunoy kiti.

²¹ Hepsaas dey ephphe nawa koonunoy kiti. Esiisimato Keessaas dey ekka sini.

²² Naafunobesiise asuson ephphe nawa koonunoy kitisete. Zuuttambesiise asi orfota asus dey kiti.

²³ Asuson naafunobesiise ephete sinna boor'a kitun kabuni wono baassossin oonik asu sinirinso?»

²⁴ Yesus wolgire ekka yi: «Tichaasonnawa Ha'oosi hugnanonna aane arifeti sinna boor'a daagefetiwa.

²⁵ Kiti baasso kitun kabsefe kabaasik den samak faase Ha'oosi wosinimatotu foosonetano ephne girune aafa.

²⁶ Sinuntano kituni meya kitun kabsonemato Ha'oos: «Ta Abrahamni Ha'o, Yisaqni Ha'o, Yaqobni Ha'owa» yit es saabaassiki geyaasi chowak makefa dimaasta Musenik makena baron Museni tichaassi aane feretira biyetinoso?

²⁷ Bar hayewni meeni Ha'otano kituni meeni Ha'otawa. Es bari boor'a nitto akamanon daagefetiwa.»

Zuuttambaase Asiistan Denalo Sina Ajaji
(Mat. 22:34-40; Luqa. 10:25-28)

²⁸ Museni tumaasi assinynyaasasin isaas baasso karakkaron ode. Yesus ma'aron wolgubaason gasasifaat barki yeere: «Zuuttambaase asiistan denalo sholsu ajajiis aaffarinso?» yire mamsi.

²⁹ Yesus wolgire: «Ajaji zuuttambaase asiistan denaloos: «Israelno odowa! Inno Daama Ha'oniis isa Daamawa.

³⁰ Ne dey tuuma nibneesik, tuuma kaaneesik, tuuma safaraneesik, tuuma hugnaneesik Daama Ha'oneeson shungwa» yifarwa.

³¹ Hepsa ajajiis dey ekkawa: «Wolkoneesin ne neen shunfataasimato shungwa» Esiistan denalo ooma ajaji aafawa» yi.

³² Tumaasi assinynya wolgire: «Ma'arwa; Assinynyano! «Ha'oos isarwa; barneen ooma Ha'o aafawa» yira futok wolgitwa.

³³ Tuuma nibak, tuuma safarak, * tuuma hugnak baron shun. Dey Wolkoneesin teetneeson shunfataasimato shuna kiichcheffa maa'aastannawa ooma ooma imaastanna denalowa» yi.

³⁴ Asus aruk wolginamato Yesus araat: «Ne Ha'oni taatoossin wokka faatartawa» yi. Esseen orfo oonu mamsuni mamsuk aane chime.

*Kiristoosni Chowaasik Mamuste Mamsu
(Mat. 22:41-46; Luqa. 20:41-46)*

³⁵ Yesus betemeqdesiissi assifet ekka yi: «Museni tumaasi assinynyani meya: «Kiristoos Dawitni za-laassin koonte naawa» aakkak yisefeso?

³⁶ Dawit teetbaasik Korto Ayyanak zoonustere makefena kabaasik:

* **12:33** *Tuuma kaak*: Tuuma kaak yifa bar zeemoti isa isa Girikni matsafaastak aafa.

«Daamiis Daamtaasik gumaneesakitonin;
wochoneesi sikalosi yer'atak zaguna kaba-
neen;
oi'ta† teshnaasta duwa» yi.

³⁷ «Dawit teetbaasik «Daamta» utu yiwa.
Eekan aakkak Dawitni zalaassin koonte naaba
sinnirinso?» Showo daraas dey girak odeset
feeseter.

³⁸ Yesus assifena kabaasik ekka yi: «Dicha
dicha maya mayye ek hang kutu, gabaastak asu
naga ooshshonak sholsefe tumaasi assinyanyi
meyakin teetnitiison oodtiwa.

³⁹ Baasso Ayyhudni shiiphoni keyaasik tega koda,
koota maastefanaasta tega dimatu sholsefewa.

⁴⁰ Dicha tukama asusikitonon fa wuzbaason
ephese. Dey dicha shiiphoni shiiphok biistokwa
iyaat es effatena wuza zagsefe baasso akama
mangsuni kar'atu ephphetoosonewa.»

Tukama Dicha Asusi Ima
(Luqa. 21:1-4)

⁴¹ Yesus imte ima zuuttefana saaxiniisi sinta
diifen asuni meya waaga sir ha'sefeen bi. Showo
otumni meya akama waaga imet feeseter.

⁴² Isa tukama dicha asu waagbaas isa duude
sinna hep garo garo naasini saantibi imi.

⁴³ Nawoni meyanon teegere: «Futo nittok make-
fawungwa, waagbesiison ima baasso zuuttambe-
siise asiistan denalo han tukama asus arkissira
imiwa.

⁴⁴ Zuuttambesiise baassok hoorera fu'tesontu
imetewa. Sinuntano han asus tukama sinfaat
barik fayiison fu'onoy zuutira imiwa» yi.

† 12:36 10:38 faadaasta biiti.

13

Betemeqdesiis Boktonamato Yesus Make

(Mat. 24:1-2; Luqa. 21:5-6)

¹ Yesus betemeqdesiissin kesfeen nawoni meyaassin isaas: «Assinynyano! Han shu'asikitonewa han shu'ni keyaasikitone awune fa diinqi sinnamato biwa» yit make.

² Yesus dey wolgire: «Han inya inya shu'ni keyaasikitonon biidifatoso? Han shu'aasikito isa isaasta diira fui'tonir aafawa. Zuttera bokterwa» yi.

Shananewa Kabugtone

(Mat. 24:3-14; Luqa. 21:7-19)

³ Yesus betemeqdesiisi sinta fa Dabrazayitini kumaasta diifen Phexiros, Yaqob, Yohannisnawa Andriyasna baasso baasso barki tai'sere:

⁴ «Han bar aagenso sinanari? Han bar zuut-tambaase sinfana kabaasik besobaas aambanso? Innok makowa» yire mamussete.

⁵ Yesus dey ekka yi: «Oonu nittotin eshnoynamato teetnitiison oodtiwa.

⁶ Showoni meya: «Ta Kiristooswa» yit ta sunaasik yoosone. Showoni meyanon dey eshone.

⁷ Neeboni chownewa neeboni odune odefeti kabaasik digotiitawa. Es bar dey sinanak faarwa. Sinuntano koi'baas hashtawa.

⁸ Daraas daraasata; taatoos taatoosta kabuna. Showo dimta dey daani shorkonewa makne sinana. Es bar dey akama keektoni tesuwa.

⁹ «Nitto dey teetnitiison oodtiwa. Shonggoni kuphamaasta nitto aattera imtoti. Ayhudni shiiphoni keyaassik ichchosoti. Zaala sinatik taakwa

iyaat ha'sife baasso sinanawa taate meena asi sinana yeroti.

¹⁰ Es bar sinbaasneen zeemma misirachchuni kaamaas dara zuuttambaase asik maktonak shol-suwa.

¹¹ Nittotin ephphe aatire imefe kabaasik: «Awu-taaso makoni?» uuk zeemma rakkatotiitawa. Sinuntano es kabaasik nittok imtoni baron makoti. Makoniis dey Korto Ayyanatano nittotewa.

¹² Ayiis aybaasin, abaas naabaasin kituk aatire imana. Naanggotaas kooni aba intoosta manguk kabsera worsona.

¹³ Asu zuuttambaase asi sina ta sunaasi boor'a oomtester sinati. Sinuntano koi'ba kar'ananneen chimme yere bar faruna.

¹⁴ «Dey * zina wuzaas kayma dimaason kiinifa barik sholsunoy dimaasta yerefeen biyaatine [feretife bar yaadatowowa]. Es kabaasik Yuudak feese baasso aamaaski eeloto. [Zinaas korto dimaasta yerefeen biifeti kabaasik feretife bar gasasuwwa]

¹⁵ Keyaasi tukta fe bar daa kerere isa wuza ephak keer girunaata.

¹⁶ Foshaasta fe bar maybaason ephanak orfo wolunaata.

¹⁷ Es kabaasik naanerisewa nawa tanifa asusikitone yerefawungwa!

¹⁸ Sinuntano es wonaas yeeshussi sinnoynamato shiiphoti.

¹⁹ Es kabaasik Ha'o tesina testoostan kabira hash hawungneen kar'a biistonor wedey hanneennu sinnoy shana sinana.

* **13:14** *Raajju Danielnik make:* Isa isa zeemoti Girikni tichaasta «raajju Danielnik make» yifar faar.

²⁰ Daamiis es wonaasikitonon kawunsu shaki sinfaanane asha mayo asu zuuttambaase fui'tona kabatawa. Sinuntano bar korina asuni meeni boor'a wonaasikitonon kawunsi.

²¹ «Es kabaasik oonu sino: «Kiristoos hanta feerwa» wedey «Ekesta feerwa» yifaanane aman-otita.

²² Esh Kiristoosni meenawa esh raajjuni meena yoosoner. Es baasso chimtefaanane Ha'o korina baassotinnu daagsuk besonewa biistera artonoy wuzne zagson.

²³ Esiisiktu ta zuuttambaase asin zeemma nittok maken sinna boor'a teetnitiison oodtiwa.

Kiristoosni Hepsa Wolle Yoo

(Mat. 24:29-31; Luqa. 21:25-28)

²⁴ «Es kabaasik es shanaasneen orfo: «Awaas talmona; assaas dey aafa chaarona wuza.

²⁵ Baakuraasikito saman zigtosona; samak fa hugnaasikito dey shorkona»

²⁶ Es kabaasik Asuni Naa akama hugnaknawa ulfinakna shaaruussi yeefeen biyone.

²⁷ Bar dey Ha'oosi wosiyanon wosire daa daassin, daasi diltan kabira daasi koi'ta kar'e fe barik korte asuni meyanon zuutuna.

Belesini I'oostan Aruti

(Mat. 24:32-35; Luqa. 21:29-33)

²⁸ «Besoson belesini i'oostan aruti. Waay'baas tosha kotta toshbaas dey boodefana kabaasik kawo tai'senamato arifetiwa.

²⁹ Esiisimato nitto es bar zuuttambaase sinin bi-ifeti kabaasik Asuni Naani yoo tai'sera finynyaassi kar'namato arutiwa.

³⁰ Futo nittok makefawungwa; es bar zuuttambaase sinnoyfeen han koontoos aafa aatana wuza.

³¹ Samaasewa daase aatana. Sinuntano kaam-naasikito aafa aatana wuza.

Daamiis Wolle Yoona Wonaas Aane Artefa
(Mat. 24:36-44)

³² «Sinuntano es wonaasi chowanon wedey es sa'atiisi chowanon Abaasteno samaki Ha'oosi wosiyaas wedey Naas aane arife.

³³ Es wonaas aage sinanamato aane arifeti sinna boor'a guzira oodti

³⁴ Esiis dey Keebaason beyfaat ooma daa hama asusne faarwa. Bar dey wostinynyabaasakito wostosonak wosto haa'e imaat keyaason oodfe barin dey: «Guzira oodwa» yire ajaje.

³⁵ Es bari boor'a keyaasi aba aage yoonirto aane arifeti sinna boor'a teetnitiison oodti. Awuzakne waalin wedey daani kixxe wedey ako oorifena kabaasik wedey wonsa wassi sinak chimana.

³⁶ Diinqone yeere kunfeni dannoynamato guzutiwa.

³⁷ «Nittok makenaasimato oomisikneen zuutira «guzuti» yira makefawungwa.»

14

Yesusnin Woruk Zagte Mekama
(Mat. 26:1-5; Luqa. 22:1-2; Yoha. 11:45-53)

¹ Ayyhudni faasikasewa kixxa maastefana hee-boose zagtonak hep wona fui'tera faar. Maagni gaanynyanawa Museni tumaasi assinynyaasna Yesusni ephphe worsone manguni ugna sholset feeseter.

² Sinuntano baasso: «Daraas faasso kabguba, han heeboossi aafa zaguniwuza» yisete.

*Yesusnin Shitto Woshshi Asu
(Mat. 26:6-13; Yoha. 12:1-8)*

³ Yesus Bitaniya yiste ke'e zeemo awataatoni mettan sina Simonni keer diifer. Esta muuni muuk diifen isa mashkasu waagba akama chima shunto naardosini toshakin wosuste shitto albastiros yistefa shu'ak wosuste bilqadisi tuumanon ephpha ya. Bilqadisi ukanon mesira shittooson Yesusni teetaasta wuuki.

⁴ Es Simonni keer diise asuni meeni ganeyaassin isa isaas zagte barik gi'tesere: «Han shittoos baak wuuktera ke'nor sinnaas awuni boor'anso?

⁵ Waagtefaanane isa wogga wosuste wostoni birrineen* denalo waagtera tukamnik imtok chimtona kabawa» yisesete. Asuson dey ke'isete.

⁶ Sinuntano Yesus: «Beytiwa! Awuniron baron rakkisidifetirinso? Bar taak ma'a wuza zagiwa.

⁷ Tukamni meya wonna wonna nittoneen anetu feesete sinna boor'a sholeti wono argasutik chimatiwa. Sinuntano ta wonna wonna nittoneen ane aafawa foona wuza.

⁸ Han asus bar chimnayson taak zagiwa. Ashnaas moogsi girunak hoossuk zeemma shittok woshshi.

⁹ Ta futo nittok makefawungwa; Han misirachchuni kaamaas daasi biratota zuuttambaase asiista maktefana dima aaffaristanu han asus zagina bar baron safaronir sinna maktonawa.»

*Yuuda Yesusnin Aatire Imak Merke
(Mat. 26:14-16; Luqa. 22:3-6)*

* 14:5 Oomaasta keez tiya diinari: yifar faar

¹⁰ Asire heppe nawoosasin isa Askorotki Yuuda Yesusnin aatire imak maagni gaanynye meyaki hami.

¹¹ Baasso dey es baron odeseteyse girsete. Waaga dey imonek abdi imete. Es bari boor'a Yuuda dey Yesusnin aatire imana uguna sholet feer.

Daamiisa Meeta'u

(Mat. 26:17-25; Luqa. 22:7-14, 21-23; Yoha. 13:21-30)

¹² Ayhudni faasikani fantu shuktera kixxa maastefana heeboosi tesuni wonaasta nawoni meya Yesusniki yeesere: «Faasika maastefa meeta'uson muutak ay hamma hoossunik sholefasso?» yit mamussete.

¹³ Yesus dey nawoosasin heppiisin wosire: «Ek katama hamti. Estak dey akani gima wor'o asunin uphoti. Basa orfoose hamti.

¹⁴ Bar hamme girina keyaassi girifaat keyaasi abanin: «Assinynyaas, nawotaasneen ane faasikani muuson muuna irbani keya ayfaso?» yifewa uti.

¹⁵ Bar segenetiista[†] hoorera yiitera di taga keya nittok besuna. Esta hoossuti» yi.

¹⁶ Es nawoosakito katamaassi hamere make-naasimato danere faasikani muuson hoossisete.

¹⁷ Waalfana kabaasik Yesus asire heppe nawobaasneen ane ye.

¹⁸ Diisefa meesefeen: «Nittok futo makefawungwa; nittoossin isaas han taneen meefe bar taan aatire imnir» yi.

[†] **14:15** Segeneti uus Ayhudni meeni tumak keyaasi tukta keete keya

19 Baasso dey suumesere isa isarbesiis: «Ta sin-ungataaso?» yiset Yesusnin mamussesete.

20 Yesus wolgire: «Asire heppesasin isaas han taneen ane koranaassi dukire meefe barwa.

21 Asuni Naa barik tichchenaasimato kitunak faar. Sinuntano Asuni Naanin aatire imni es asus haybubawowa. Es asus koonto shaki sinfaanane ma'arwa» yi.

Daamiisa Meeta'uni Tuma
(Mat. 26:26-30; Luqa. 22:14-20)

22 Meeseleen Yesus tushaason ephphe Ha'o galattefaat batte: «Ese, haniis ashnaaswa» yire nawoosakitonik imi.

23 Tofoosonn dey ephphe Ha'o galattefaat imi. Zuuttere es tofoossin ushete.

24 Ekka dey yi: «Han bar showoni meyak wuuk-toni teyyani harinnaaswa.

25 «Futo nittok makefawungwa; Ha'oosi taatoni ha'susi gaddo wayinini ushaason ushana kaba-neen han barissin hepsi aafa ushanawuza.»

26 Esseen orfo galatni gaama gaamere ek Dabrazayitini kumaasta kesete.

Phexiros Mormonamato Yesus Zeemme Make
(Mat. 26:31-35; Luqa. 22:31-34; Yoha. 13:36-38)

27 Yesus nawobaasakitonik: « «Keemeriisin ichcha woruna; fantuusikito dey siktona» yistera tichchena boor'a zuuttera ha'aat eelatiwa.

28 Sinuntano ta kitun kabinanneen orfo ek Gali-ila zeemma hamana» yi.

29 Phexiros dey: «Zuuttambesiise ha'aat eelefeknu ta aafa ekka zaguna wuza» yi.

³⁰ Yesus dey: «Futo neek makefawungwa; hawung han waalaasik ako heppa wolle oorunoyfeen ne keeza wolla mormotawa» yi.

³¹ Phexiros kaambaason chinire: «Neneen ane kitunannu sinfaanane aafa mormona wuza» yi. Zuuttere dey basaasimato maksete.

*Yesus Getesemani Yistefa Dimaasta Shiiphe
(Mat. 26:36-46; Luqa. 22:39-46)*

³² Esseen orfo: «Getesemani» yiste dimta hamete. Yesus nawoni meyanon: «Ta ekesta shiiphona; nitto hanta diifotiwa» yi.

³³ Estan Phexirosnin, Yaqobnin, Yohannisnin barneen ane zoonsire hami. Akamanon suumet nayo ephi.

³⁴ Nawobaasakitonik dey: «Kaanaas kitunanneen kar'a akamanon suumewa. Hanta faafaat guzira oodtiwa» yi.

³⁵ Garonon ek sina eksere daasta gandere chimtonir sinfaanane shanani wonaas basaastan aatanamato shiiphe.

³⁶ Ekka dey yi: «Aabba abataaso! Zuuttera neek chimterwa. Han ephphatoonak fa shanaason tayistan woksus. Sinuntano ta sholena bar sinnoy-namato ne sholeta bar sinunwa» yi.

³⁷ Wolle yeere kunefeen bi. Phexirosnin dey: «Simonno; kuntaroso? Isa sa'atine guzire oodak aane chimenoso?

³⁸ Fatanaassi girunoytimato guzira shiiphotiwa. Ayyana hooreratu fa sinuntano ashaas hopiyawa» yi.

³⁹ Estan wolle dey ukkoti shiiphena shiiphooson shiiphe.

⁴⁰ Wolle dey yeen aaffesiis afay'nik fayna boor'a kunefeen bi. Barik maksefe baronnu aane arsoto.

⁴¹ Keezsa dey yeere: «Hashneen kunfetiyoſo? Hashneen beysa ephdifetiyoſo? Eſe haye hooron-awa, ſa'atiis kar'i; Asuni Naa boor'ni meeni kushuſi aattere imtonir.

⁴² Kabini hamni; Hash taan aatire imni bar tai'se» yi.

Yesusni Otto

(Mat. 26:47-56; Luqa. 22:47-53; Yoha. 18:3-12)

⁴³ Geregere eſ baron makefena kabaasik aſire heppesaſin iſaas Yuuda ſinfe bar ye. Barneen ane ſikonewa mukne epho maagni gaanynyanikin, Muſeni tumaasi aſſinynyanikin, kur'uni meyaſin woſtere yeese ſhowo aſuni meya feeſeter.

⁴⁴ Aatire imni Yuuda zeemme: «Ta daamona barintu nitto makira ephpha hamtiwa» yire beſok makere feer.

⁴⁵ Geregere yeere Yeſusniki tai'sere: «Aſſinynyano!» yit daame.

⁴⁶ Eſ ane yeese baasso dey Yeſusnin ephete.

⁴⁷ Eſta yere baassossin iſaas ſiifo zanbaaſſin kiſire maagni gaanynye meeni gaanynyaasa woſtinynyani oſonon kace.

⁴⁸ Yeſus dey: «Bo'inynyaniſin ephnirimato ſikonewa mukne ephpha taan ephatik yaatiyoſo?

⁴⁹ Beſtemeqdeſiſſi wonna wonna nittoneen ane faafaat aſſifana kabaasik aane taan epheti. Sin-untano tiſhche bar ko'unak han bar ſiniwa» yi.

⁵⁰ Nawoni meya dey zuuttambesiſe barin bey-faat eeleeſete.

⁵¹ Atubaasta wor'a maama mayo iſa na'o aſu baſa orfooe hamet feer.

⁵² Asuni meya barin ephefe kabaasik maamaason ha'aat atatubaase eeli.

Yesus Shonggosta Ta'i

(Mat. 26:57-68; Luqa. 22:54-55, 63-71; Yoha. 18:13-14, 19-24)

⁵³ Yesusnin maagni gaanynye meeni gaanynyaaski ephere hamete. Museni tumaasi assinyanya, kur'uni meenawa maagni gaanynye meena zuuttere kuphisete.

⁵⁴ Phexiros maagni gaanynye meeni gaanynyaasa ojni keerkalo kar'ananneen woksok orfobaase hami. Estak dey wostinyanyani meyaneen diifaat geya besit feer.

⁵⁵ Maagni meeni gaanynyaasnawa shoongoose zuuttesere Yesusnin woruk zaalnin sholsere aane danoto.

⁵⁶ Showobesiis esha zaala makset feeseter. Sinuntano maksefe zaalaas isarba foonto sini.

⁵⁷⁻⁵⁸ Isa isa asuni meya kabsere: «*«Ta han kushuk keete Betemeqdesiison bogaat keezsinari wono ooma kushuk keetonoron keer'ana» yifeen odeniwa»* yit esha zaala maksete.

⁵⁹ Sinuntano hashnu zaalni meeni kaamaas aane isar sina.

⁶⁰ Maagni gaanynye meeni gaanynyaas baasso ganeyaassin kabire Yesusnin: «*Han baasso neyista maksefe zaalaas aambanso? Isaronnu wolgu beytaroso?»* yi.

⁶¹ Sinuntano bar shaakki. Isaronnu aane wolguwe. Hepsinu Maagni gaanynye meeni gaanynyaas: «*Suusto Ha'oosi naa Kiristoos nenoso?»* yit mamsi.

⁶² Yesus wolgire: «Tawa; Asuni Naa Ha'oosi o'itta diifeennawa samaki shaaruusta yeefeenna biy-atiwa» yi.

⁶³ Maagni gaanynye meeni gaanynyaas may-baason karasaat: «Hanneen ekalo ooma zaala awu-niron sholsunirinso?

⁶⁴ Ha'ooson me'baason odetiwa. Nittok awu sinna bestefaso?» yi. Baasso zuuttesere: «Kitu barik sholsuwa» yit mangsu kar'esete.

⁶⁵ Isa isaas basaasta tujo ephete. Aaffaason maamak ukaat ki'et: «Raaji innok makowa» yisete. Wostinynyani meya dey bochet ephphe hamete.

Phexiros Yesusnin Morme

(Mat. 26:69-75; Luqa. 22:56-62; Yoha. 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Phexiros haat ojni keerkalo feen isa Maagni gaanynye meeni gaanynyaasa keeri wostinynya ya.

⁶⁷ Phexiros geya besifeen gasasira biyaat: «Ne dey Naaziretki Yesusneen ane faatarwa» yi.

⁶⁸ Sinuntano bar wolgire: «Ne makefata baron ta aane arutwe. Aane gasasut» yit morme. Gerakalo finynya kesfena kabaasik ako oori.

⁶⁹ Keerki wostinynyaas hepsa dey biira esta yere baassok: «Haniis baasso keengwa» yit make.

⁷⁰ Bar dey hepsa: «Morme» Garonon feere esta yere asuni meya Phexirosnin: «Futok ne Galiilaki asu sinta boor'a baasso keengwa» yisete.

⁷¹ Sinuntano bar: «Han maksefeti asusin aane arifatwa!» yit barin bar wolgire erwit teyi.

⁷² Geregere dey ako hepsa oori. Phexirosnin Yesus: «Ako hepsa wolle oorunoyfeen ne keeza

wolla mormotawa» yina kaamaas nibbaasta kej-faan seektere waasi.

15

Yesus Philaxosni Sina Ta'i

(Mat. 27:1-2, 11-14; Luqa. 23:1-5; Yoha. 18:28-38)

¹ E'so wonsak maagni gaanynyani meya kur'uni meyanen, Museni tumaasi assinynyanawa shonggoni meena zuuttere isarik merkesete. Esseen orfo Yesusnin taar'e taamme Philaxosnik aatire imete.

² Pilatos dey: «Ne Ayhudni meeni taatonoso?» yire mamsi. Yesus dey: «Aa, ne maketaasimatawa» yire wolgi.

³ Maagni meeni gaanynyani meya Yesusnin showo chowak malasset feeseter.

⁴ Pilatos dey: «Isaronne aane wolgifenoso? Apun chowanso neyista malassediferi» yire mamsi.

⁵ Yesus isa wuzane aane wolguwe sinna boor'a Pilatos diinqe.

Yesusniista Kituni Kangsuni Kar'a Kate

(Mat. 27:15-26; Luqa. 23:13-25; Yoha. 18:39-40; 19:1-16)

⁶ Pilatos faasikani heebo heeboosik asuni meya mamussete isa taatonin kotte gafkit feer.

⁷ Manguk taatoosata kabsere kaani woruk taatere fe asuni meyaassin isa Barbaan yiste asu feer.

⁸ Darani meya yeesere: «Hazozoti zagifataasimato isa taatonin innok kotwa» yit mamussete.

9-10 Pilatos wolgire maagni gaanyinyani meya koonak aatire imetemato arina boor'a: «Ayhudni meeni taatosin kotanak sholefetiyo?» yi.

11 Sinuntano maagni gaanyinyani meya Yesunin beyfaat Barbaanin kotanak Pilatoosnin mamsusonek daraasin kabugsesete.

12 Pilatos hepsa wolgire: «Eekin Ayhudni meeni taatowa yifeti barin awu zagunak sholefetiso?» yi.

13 Darani meya dey: «Suuttowowa!» yit chaagete.

14 Pilatos dey: «Aamso? Zagina mangsu aambanso?» yi. Sinuntano baasso: «Suuttowowa!» yit chaaga aatamsisete.

15 Pilatos daraasa safaranon zaguk sholefaat Barbaanin baassok kotaat Yesunin alanggak ichchonak zagire suuttonak aatire imi.

Taar'oni Meya Yesunin Kanyeete

(Mat. 27:27-31; Yoha. 19:2-3)

16 Taar'osakito: «Pratoriyon» yistefa daa ha'sife basa ojni keerkalo Yesunin ephphe hamete. Estan oom taar'oni meyanon isarik zuutisete.

17 She'a maya maysisete; dey seer'a ma'ire zawudi zagire teetbaasta guufsisete.

18 Estan: «Ayhudni taatono! Naga neek sinfawungwa!» yit naga ooshsheset feeseter.

19 Teetbaason sobboqok ichet, tujet barik kaa'net moosesete.

20 Kanyeetenneen orfo she'a mayaason gaay'aat basa mayaason mayissere suuttonak ephphe hamesete.

Yesusni Suutto

(Mat. 27:32-44; Luqa. 23:26-43; Yoha. 19:17-27)

²¹ Isa ugunni wof Aleksandirosnawa Rufosna asi aba sina Simon yiste qerenaki asu beeden yeeffen danere mesqeliison wor'anak giddisete.

²² Estan Yesusnin ephphe Golgota yistera teegtefa dimaasta taamete. Es Golgota uus dey: «Teetni megani dima» uu.

²³ Estak dey kumbineen woi'to wayinini usha ushanak imesete. Sinuntano bar aane ushe.

²⁴ Estan suutesete; maybaasta dey ixa ha'sere aa'esete.

²⁵ Es suutesefe kabaasik e'so keez sa'ati.

²⁶ Malataasi ticha: «Ayhudni taato» yifar.

²⁷ Hep bo'inynyanin teshshesete Yesusneen ane isaasin oi'ta teshbaasta isaasin dey halda teshbaasta suutesete.

²⁸ Matsafaas: «Manguni meyaneeen faadtewa» yina bar ko'i.*

²⁹ Teshba aatfe ugunni wofni meya teetbesiison shorkit ekka yit me'et feeseter: «Yi, «Betemeqdesiison† bogaat keezsinari wono keer'anarwa» yi neno!

³⁰ Ese hash mesqelistan kerera teetneeson fu'owa!»

³¹ Esiisimato maagni gaanynyani meenawa Museni tumaasi assinynyaasna baassotna baassotna: «Oomiisin fu'e, sinuntano teetbaason fu'ok aane chime!

³² Ese biira barik amanonik bar muudto Israelni taatoos hash mesqelistan kerowowa» yiset kanyesete. Barneen ane suutte bo'inynyani meya dey barin me'et feeseter.

* **15:28 Manguni meyaneeen faadtewa:** Isa isa zeemoti Girikni tichaassi aafa. † **15:29 Betemeqdesiis:** betemeqdesiis uus sirki kiddiste kiddusaniis

*Yesusni Kitu**(Mat. 27:45-56; Luqa. 23:44-49; Yoha. 19:28-30)*

³³ Tooni issun sa'atiistan kabira izgin sa'ati kar'ana kabaneen daas zuuttera talma sini.

³⁴ Izgin sa'atiista Yesus: «Elohe, elohe, lamase-beqtani» yire akama kaamak chaagi. Kotbaas dey: «Ha'onaase! Ha'onaase! Awuni boor'a taan beyitse?» uu.

³⁵ Esta yere asuni meyaassin isa isaas odesere: «Odotiwa; Eliyasnintu tegedifewa» yisete.

³⁶ Isar eelle aka ephak chima wuzaassi haphqire sobboqota duusire suutire ushanak Yesusnik imaat: «Beytiwa shakaani Eelias yeere kessunitto biyaniwa» yi.

³⁷ Yesus akama kaamak chaagi; Kaabaas dey kesi.

³⁸ Betemeqdesiisi† yinu denun daa heppik karate.

³⁹ Yesusni sinaasta yere tii meeni gaanynyaas kaabaas kesbaason biyaat: «Han asus futok Ha'oni naawa» yi.

⁴⁰ Isa isa mashka meya dey woksok biyet feeseter. Es baassossin Megdelawitki Maarami, Salome, hate Yaqobnawa Yoosana asi into Maaramine feeseter.

⁴¹ Baasso Yesus Galiilak feena kabaasik Yesusneen ane hamefaafa argasit faaser. Esiisimato Yesusneen ane Yerusalem hama ooma showo mashkasu faaser.

*Yesusni Kabbarto**(Mat. 27:57-61; Luqa. 23:50-56; Yoha. 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Gerok waalfana kabaasik Armatiyaski Yosef yiste asu ye. Yosef shoonggo keysefe

† 15:38 15:29 biiti

baassossin isaas dey ulfinto asu. Bar dey Ha'oosi taatonon abdik oodet feer. Wonaas beysani wonaastan zeemman fa hoossuni wona sinna boor'a digonoy Pilatosniki girire Yesusni dugnooson imanak mamsi.

⁴⁴ Pilatos dey: «Aakkak tai'ni kitiso?» yit diinqe. Tii taar'oni meeni gaanynyaasin teegsire: «Futok Yesus kitiyoso?» yit mamsi.

⁴⁵ Tii taar'oni meeni gaanynyaaskin odenanneen orfo Yosefnik Yesusni dugnooson imi.

⁴⁶ Yosef dey kinoni maama waagere mesqelistan dugnooson kessire kimme katera hoore shu'ni moogsi§ kabbare. Estan inya shu'a bukalsire moogaasi noononon uki.

⁴⁷ Megdelawitki Maaraminewa Yosani into Maaramine Yesusni dugnooson ay kabbarsetemato biyedifar.

16

Yesusni Kitun Kabu (Luqa. 24:1-12; Yoha. 20:1-10)

¹ Beysani wona aatnanneen orfo Megdelawitki Maarami, Salome, Yaqobni into Maaramine yeesere Yesusni dugnooson woshshuk sawa wuzakin hoore shitto waagsete.

² Torbaniisi tesuni wono e'so awa kesfana kabaasik moogaaski hamete.

³ Baassotna baassotna: «Shu'aason moogaasi noonotan innok bukalsunir oonso?» yiset faaser.

§ 15:46 *Katera hoore mooga:* Ayhudni meeni tumak mooga shu'atu katera hoorefar

⁴ Es baron dey yisetees shu'aas akama inya sinna boor'a. Sinuntano kaanne biyeten shu'aas bukalera shaatenamato biyete.

⁵ Moogaassi girseten foro maya mayo na'o asu oi'ta wolusta diifen biire naysete.

⁶ Es na'o asus: «Nayotiita! Suutte Naaziretki Yesusnintu sholedifetimato arifawungwe. Bar kabi; hantak aafe; barin kunussete dimaason biyoti.

⁷ Ese hamfaat nawoni meyaknawa phexirosna: «Nittok makenaasimato nittoostan zeemme Galiila hamnir. Estak biyati» yira maksoti» yi.

⁸ Es mashkasusikito digak korkiset moogaassin kessa eelese. Akamanon digsena boor'a isa wuzane ooknu aane maksowa.

Yesus Nawoni Meyak Uphe

(Mat. 28:9-10; Yoha. 20:11-18)

⁹ [Yesus Torbaniisi tesuni wono e'so kitun kabinanneen orfo zeemme naafun kiina ayyana barissin kisina Megdelawitki Maaramik beste.

¹⁰ Bar dey hamma suumetnawa waasitna feese basa zoonsini meyak es baron make.

¹¹ Baasso dey hayew sinbaasewa barik bestobaase odesefe kabaasik aane amantosoto.

¹² Esseen orfo baassossin hep nawobaasakito beede hamefeen Yesus uguntak ooma gitok beste.

¹³ Baasso dey wolle hamme oom nawoni meyak maksete. Es baasso dey aane amanosoto.

¹⁴ Esseen orfo dey asire issees muu meeseleen Yesus baassok bestere: «Yesus kitun kabire kaak fe; inno dey aafniisik biini» yisere makse baasotin amano beyobesiisiknawa nibbesiisi chimakna baassotin ke'i.

¹⁵ Tusire dey ekka yi: «Daasi birato zuuttambaase asiista hamti. Misirachchuni kaamaason asu zuuttambaase asik makoti.

¹⁶ Amanere haphukte bar faruna. Sinuntano amanonoy basaasta mangsu kater.

¹⁷ Amane baasso han besoson zagsone; ta sunaasik kiina ayyanaason kiskusone; gaddo noonok wolumsone.

¹⁸ Zawaasikitonon ephone; woruni wuzanu ushefaatene baassotin isanne aafa miir'ona wuza. Kushubesiison mettanni meenista ta'usone baasso dey farsone.»

Yesus Den Sama Hami
(*Luqa. 24:50-53; Wos. 1:9-11*)

¹⁹ Daam Yesus es baron nawoni meyak makenanneen orfo den sama hami. Ha'oosi hoi'ta teshta di.

²⁰ Baasso dey kesere daa daa zuuttambaase asi-issi hamefaafe maksete. Daamiis dey baassoneen ane wostet feer. Biistera artonoy wuzani zaguk maksefe misirachchuni kaamaas futo sinbaason besit feer.]*

* **16:20** Akamanon amanto zeemoti Girikni tichaasewa ooma ooma tichaase 9-20 fa baron aane daysifa.

Gaddo Teyya
The New Testament in the Yemsa language of Ethiopia,
Latin script

copyright © 2025 The Word for the World International

Language: (Yemsa)

Contributor: The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 May 2025 from source files dated 6 May 2025

7608a66e-9602-5623-89f0-436ebf008df3